

Advies van 13 september 2013 van de Raad voor de Intellectuele Eigendom over het voorontwerp van wet houdende de invoeging van een Boek XI, "Intellectuele Eigendom" in het Wetboek van economisch recht en invoeging van specifieke bepalingen eigen aan Boek XI in de Boeken I, XV en XVII van hetzelfde Wetboek

INLEIDING

De Raad voor de Intellectuele Eigendom (hierna « de Raad ») werd opgericht bij Koninklijk Besluit van 5 juli 2004 bij de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

De Raad legt aan de minister, die de intellectuele eigendom tot zijn bevoegdheid heeft, op eigen initiatief of op diens verzoek, adviezen voor over problemen die verband houden met de intellectuele eigendom.

Context van het advies

Daar waar de Raad in het verleden ingelicht werd over het bestaan van een project ter codificatie van het economisch recht, codificatie die eveneens betrekking zou hebben op de intellectuele eigendom, had de Raad tot voor enkele weken geen kennis van de teksten van het project. Het is slechts op informele wijze en op initiatief van één van de leden van de Raad dat, op 3 juli 2013, de voorzitters van de Raad kennis hebben genomen van de tekst van het voorontwerp van boek XI van het Wetboek Economisch Recht en van het feit dat deze tekst en zijn memorie van toelichting kort nadien voorgelegd zouden worden aan de Ministerraad. Onmiddellijk werden de noodzakelijke initiatieven genomen om al de leden van de Raad te informeren en bijeen te roepen voor twee spoedzittingen met het oog op het uitbrengen van een advies op eigen initiatief.

De Ministerraad heeft vervolgens de Raad verzocht een advies op te stellen betreffende dit voorliggende teksten tegen 15 september.

De Raad brengt in herinnering dat hij zijn opdrachten slechts kan vervullen indien hij tijdig en op precieze wijze geïnformeerd wordt over werkzaamheden en ontwikkelingen in de sector van de intellectuele eigendom.

Zoals de memorie van toelichting aangeeft, beperkt het project van codificatie zich niet tot het hernemen en ordenen van de bestaande wetgeving. Het omvat tevens substantiële wijzigingen, in het bijzonder wat betreft het vrij omvattend domein van het auteursrecht en de naburige rechten, waar de belangen ter zake evenals de complexiteit van de internationale en Europese teksten een uitgebreid debat vereisen.

De Raad heeft vergaderingen gehouden op dinsdag 3 september en vrijdag 13 september, zowel in voltallige zitting als in afzonderlijke zittingen van de Secties van de Industriële Eigendom resp. Auteursrecht en Naburige Rechten. Onder druk van de strikte kalender konden niet alle leden zich voor deze data vrijmaken.

Draagwijdte van het advies

Het hierna gegeven advies kan noch als definitief noch als volledig worden opgevat. Gelet op het dringend karakter, werd de aandacht prioritair gevestigd op de bepalingen die nieuw zijn in vergelijking tot de bestaande wetgeving, zonder dat voldoende aandacht kon gaan naar eventuele andere substantiële wijzigingen in het voorontwerp of naar de coherentie tussen al de bepalingen.

In de hoger geschetste omstandigheden, en in het bijzonder wat betreft het auteursrecht en de naburige rechten, betreurt de Raad dat hij niet ten volle zijn verantwoordelijkheid heeft kunnen nemen om een diepgaand onderzoek en een noodzakelijke discussie over de voorgestelde tekst te houden. Sommige wijzigingen roepen juridische vragen op naar hun conformiteit met internationale, Europese of reeds bestaande Belgische regelgeving. Ook constitutionele bezwaren werden door leden opgeworpen. Dergelijke vragen moeten idealiter binnen een werkgroep van experts worden onderzocht maar voor deze, door de Raad vaak gevolgde werkwijze, ontbrak de nodige tijd.

De Raad kan het streven naar een grotere transparantie volledig onderschrijven maar zowel het wetgevend proces als de teksten van het voorontwerp zelf geven daar lang niet altijd blijk van. Op inhoudelijk vlak merkt de Raad op dat het voorontwerp de aandacht slechts vestigt op bepaalde aspecten terwijl andere belangrijke thema's niet worden aangesneden. Dit is, in de sector auteursrecht, bijvoorbeeld het geval voor het complexe thema van de uitzonderingen dat, met het oog op een herformulering, reeds het voorwerp was van werkzaamheden van een werkgroep die de Raad had geïnstalleerd of voor het fenomeen van beschikbaarstelling van materiaal via zogenaamde 'clouds'.

In een ruimere context spreekt de Raad de bezorgdheid uit dat, naar aanleiding van de inwerkingtreding van Boek XI, conflicten met bestaande of nog uit te voeren wettelijke bepalingen optreden. Daar waar de Raad positief staat tegenover maatregelen van centralisatie van de gerechtelijke bevoegdheid, vraagt hij zich verder af of voldoende rekening werd gehouden met de consequenties voor een vlotte rechtsbedeling (o.m. gelet op de grote achterstand bij het hof van beroep te Brussel). Het is noodzakelijk om tegelijkertijd in een versterking van het kader te voorzien alsook om de nodige concrete maatregelen te nemen met het oog op het behoorlijk functioneren van de rechterlijke instanties voor de uitvoering van de opdrachten die hen zijn toegewezen.

Het hierna volgend advies beperkt zich, voor wat betreft het onderdeel over het auteursrecht en de naburige rechten, tot een oplistings van de verschillende standpunten van de leden van deze Sectie. Bovendien gaat het om een loutere samenvatting van deze standpunten met verwijzing naar een meer volledige versie in de Bijlage. De leden benadrukken dat zij hun standpunten en bemerkingen onder tijdsdruk en onder voorbehoud van bijkomende en uitvoerigere uitwerking hebben geformuleerd.

Het advies werd goedgekeurd tijdens de vergadering van 13 september 2013 waarbij de leden eveneens hun akkoord met de bekendmaking ervan hebben te kennen gegeven.

I. Artikelsgewijze commentaar

A. Boek I – DEFINITIES

De Raad voor de Intellectuele eigendom, sectie voor de industriële eigendom, stelt voor om drie definities op te nemen met betrekking tot Europese octrooien:

- Europese octrooien met eenheidswerking;
- Europese octrooien zonder eenheidswerking (klassieke Europese octrooien);
- Europese octrooien (de gemeenschappelijke noemer die zowel Europese octrooien met, als Europese octrooien zonder eenheidswerking dekt).

B. Boek XI – INTELLECTUELE EIGENDOM

Uitvindingsoctrooien

1. Hervorming van de taksen (wetsontwerp art. XI.20, §7 en §11, XI.23, §10, XI.48, XI.50, §3, XI.51, §4 en XI.90 ; Memorie van toelichting blz. 15, 16, 19, 20 en 21)

Bepaalde ondernemingen hebben schriftelijke opmerkingen over de takshervorming bij het secretariaat ingediend.¹

In de ontwerp-artikelen werden verschillende taksen facultatief gemaakt (de Koning kan een taks vaststellen). Op deze manier kan de Koning op een meer consequente en soepele wijze een taksbeleid voeren, waarbij het mogelijk wordt om bepaalde “kleinere” taksen niet meer te vragen. De artikelen XI.20, § 7 (opeising van een voorrangrecht), XI.23, § 10 (indienen verzoek nieuwheidsonderzoek van het internationale type), XI.50, § 3 (mededeling van akte van overdracht of overgang), XI.51, § 4 (mededeling van een licentie) en XI.90 (publicatie van vertalingen van Europese octrooien) dienden hiervoor te worden aangepast. Ook artikel XI.48 (jaartaksen) werd aangepast waardoor de Koning het jaar (tussen het derde en het vijfde jaar) kan vaststellen vanaf hetwelke de jaartaksen voor het eerst verschuldigd zijn.

Artikelen XI.20, §§ 7 en 11, en XI.23, § 10, werden bovendien aangepast om duidelijker aan te geven wat de sancties zijn als de bedoelde taks niet wordt betaald.

Deze aanpassingen werden reeds aan de Raad van de Intellectuele Eigendom, sectie industriële eigendom, van 28 maart 2013 voorgelegd. De leden van de sectie industriële eigendom hebben geen bijkomende opmerkingen met betrekking tot deze aanpassingen.

2. Verduidelijking van het taalregime (wetsontwerp art. XI.17, §3; Memorie van toelichting p. 13 en 14; en artikel XI.62; memorie van toelichting p. 20 en 21)

Er werden geen schriftelijke opmerkingen door de leden van de sectie industriële eigendom over dit onderwerp overgemaakt.

¹ Zie p. 6 bijlage

Een aantal elementen van het taalregime werden verduidelijkt in de artikelen XI.17, § 3. Het oude artikel 16bis van de octrooiwet werd geschrapt. Beide aanpassingen werden reeds aan de Raad van de Intellectuele Eigendom, sectie industriële eigendom, van 28 maart 2013 voorgelegd. De leden van de sectie industriële eigendom hebben geen bijkomende opmerkingen met betrekking tot deze aanpassing.

3. Publicatie van het octrooidossier (wetsontwerp art. XI.25; Memorie van toelichting p. 17 t.e.m. 19)

Er werden geen schriftelijke opmerkingen door de leden van de sectie industriële eigendom over dit onderwerp overgemaakt.

Artikel XI.25 met betrekking tot de publicatie van het octrooidossier werd aangepast om duidelijker aan te geven welke stukken al dan niet kunnen uitgesloten worden van het dossier dat ter inzage van het publiek wordt gelegd.

Beide aanpassingen werden reeds aan de Raad van de Intellectuele Eigendom, sectie industriële eigendom, van 28 maart 2013 voorgelegd. De leden van de sectie industriële eigendom hebben geen bijkomende opmerkingen met betrekking tot deze aanpassing.

4. Andere technische aanpassingen (wetsontwerp art. XI.17, §9, XI.18, XI.20, §6, XI.22, XI.27 en XI.70; Memorie van toelichting p. 14, 15, 16 en 19)

M.b.t. deze aanpassingen werden geen schriftelijke opmerkingen door de leden van de sectie industriële eigendom overgemaakt.

Ingevolge artikel XI.17, § 9, wordt het expliciet voorzien dat de Dienst de aanvrager de datum van indiening zal meedelen. Dit gebeurt in de praktijk reeds. Dit artikel heeft dan ook geen aanleiding gegeven tot bijzondere commentaren van de leden van de sectie industriële eigendom.

Bij artikel XI.18 werd een paragraaf opgenomen met betrekking tot de indiening van een octrooiaanvraag die sequenties van nucleotiden of aminozuren bevat. Deze toevoeging werd via schriftelijke procedure behandeld door de sectie industriële eigendom (schriftelijke consultatie van 21 mei 2013). Na bevestiging door de Dienst dat de herstelprocedure van artikel XI.21 van toepassing is op gebreken in verband met de sequenties van nucleotiden en aminozuren, roept dit artikel geen bijzondere commentaren meer op van de leden van de sectie industriële eigendom.

Bij artikel XI.20, § 6 werd voorgesteld om de datum van voorrang in aanmerking te nemen voor de gratieperiode bedoeld in artikel XI.6, § 6. De leden van de sectie industriële eigendom geven een negatief advies over deze aanpassing, rekening houdend met de nood aan harmonisatie van het octrooirecht in

Europa, en met de beslissingen van de kamers van beroep van het Europees octrooibureau (vb. Beslissing van de grote kamer van beroep van 12 Juli 2000, G 0003/98)².

Er werd een artikel XI.22 ingevoegd in verband met verbeteren van taalfouten en fouten van overschrijving. Beide aanpassingen werden reeds aan de Raad van de Intellectuele Eigendom, sectie industriële eigendom, van 28 maart 2013 voorgelegd. De leden van de sectie industriële eigendom hebben geen bijkomende opmerkingen met betrekking tot deze aanpassing.

Er wordt voorgesteld artikel XI.27, § 2 te wijzigen en in de verzameling enkel nog de bibliografische gegevens te publiceren. Deze aanpassing wierp geen bijzondere opmerkingen op. De leden van de sectie industriële eigendom hebben geen bijkomende opmerkingen met betrekking tot deze aanpassing.

Bij artikel XI.70 stelt de sectie industriële eigendom voor dit artikel aan te passen. Immers dit artikel betreft de personen die voor 1 januari 1987 als octrooigemachtigde zijn opgetreden, en kent aan deze personen het recht toe om als octrooigemachtigde te worden ingeschreven in het register voor octrooigemachtigden, zonder hiervoor de procedure als voorzien in artikel XI.66, § 1 (die voor het eerst in de octrooiwet van 28 maart 1984 beschreven werd, te moeten volgen). Het artikel moet dusdanig worden herschreven dat het wordt verduidelijkt dat de betreffende gemachtigden hun voordelen blijven behouden, zonder dat de bijzondere procedure nog met alle details wordt opgenomen in het wetboek.

5. Europees octrooi, Europees octrooi met eenheidswerking en eengemaakt octrooigerecht (wetsontwerp art. XI.83 en volgende; Memorie van toelichting p. 21 tot 23)

De vertegenwoordiger van een onderneming gaf schriftelijke opmerkingen over dit onderwerp.³

Artikel XI.1. bevat een lijst van verdragen die geratificeerd werden door België. Deze lijst wordt aangevuld door een verwijzing naar de overeenkomst betreffende het eengemaakt octrooigerecht. De leden van de sectie industriële eigendom vragen zich af wat de toegevoegde waarde is van dit artikel. In de Nederlandse versie moet minstens de woorden "met name" worden vervangen door de woorden "onder andere".

Artikel XI.83 werd aangepast om rekening te houden met verschillende doelstellingen:

- Het invoegen van een paragraaf met betrekking tot de effecten van een verleend Europees octrooi dat nog niet gevalideerd werd (bepaling die opgenomen werd in de wet van 1977 houdende goedkeuring van diverse internationale akten, maar niet overgenomen werd in de wet van 21 april 2007);
- De tekst van de tweede paragraaf meer te doen aansluiten bij de tekst van het EOv, en met name te verduidelijken dat zowel beperkingen als wijzigingen aan het Europees octrooi dienen vertaald te worden;

² Grote Kamer van Beroep, EOB, 12 juli 2000: "For the calculation of the six-month period referred to in Article 55(1) EPCI the relevant date is the date of the actual filing of the European patent application; the date of priority is not to be taken account of in calculating this period."

³ Zie p. 6 bijlage.

- Rekening houdend met de overeenkomst betreffende de eengemaakte octrooirechtbank, dienen de effecten van de Europees octrooien in België opnieuw gedefinieerd te worden (ontworpen paragraaf 5).

De leden van de sectie industriële eigendom stellen dat de eerste paragraaf (met betrekking tot de effecten van een verleend Europees octrooi dat nog niet gevalideerd werd), geen toegevoegde waarde biedt. De rechten die op deze octrooien van toepassing zijn, worden immers in het Europees Octrooiverdrag (dat rechtstreekse werking heeft) gedefinieerd. De leden van de sectie industriële eigendom stellen dan ook voor deze paragraaf te schrappen.

Met betrekking tot de ontworpen paragraaf 5, stellen de leden van de sectie industriële eigendom volgende nieuwe tekst voor:

“§ 5. De bepalingen van de Overeenkomst betreffende het eengemaakt octrooirecht zijn van toepassing Op de Europese octrooien zonder eenheidswerking die op het Belgische grondgebied als een nationaal octrooi van kracht zijn geworden, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 83 (1) tot (3) en (5) van deze Overeenkomst.

Ingeval de nationale rechtbank bevoegd zijn ingevolge de overgangsregeling bedoeld in artikel 83(1) tot (3) en (5) van de in het eerste lid bedoelde Overeenkomst, of indien de bedoelde Overeenkomst verwijst naar het nationale recht, zijn de bepalingen die op de Belgische octrooien van toepassing zijn, mede van toepassing op de in het eerste lid bedoelde Europese octrooien zonder eenheidswerking.”.

Aanvullende beschermingscertificaten

De bepalingen over de aanvullende beschermingscertificaten (hierna ABC) die voorkomen onder titel 2 van Boek XI ondergingen diverse wijzigingen met als doel:

- Enerzijds de uitvoering van verordening 469/2009 van 6 mei 2009 betreffende het aanvullende beschermingscertificaat voor geneesmiddelen (gecodeerde versie) en de bepaling van de uitvoeringsmaatregelen met betrekking tot de verlenging van het ABC in het kader van de ontwikkeling van geneesmiddelen voor pediatrisch gebruik. In het algemeen is bepaald dat de procedures die van toepassing zijn op de ABC-aanvragen ook toepasselijk zijn op de aanvragen tot verlenging van het ABC;
- Anderzijds het rationaliseren en vereenvoudigen van de nu geldende bepalingen betreffende de ABC voor geneesmiddelen en fytofarmaceutische producten in het kader van de algemene doelstelling inzake administratieve vereenvoudiging.

De sectie industriële eigendom heeft geen bijzondere opmerkingen bij de Titel over de aanvullende beschermingscertificaten.

Auteursrecht en naburige rechten

1. Beschermingsduur van het auteursrecht en van de naburige rechten (wetsontwerp art. XI.166, XI.208, XI. 209, XI. 210 en 35 WO; Memorie van toelichting blz. 30, 41 e.v.)

Met betrekking tot dit onderwerp werden schriftelijke opmerkingen overgemaakt door vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs, van de uitvoerende kunstenaars, en van de producenten, alsook door een deskundige⁴.

Als algemene voorafgaande opmerking moet vermeld worden dat de omzetting van de richtlijn 2011/77 meer uitgebreid besproken werd tijdens de vergadering van de Sectie Auteursrecht van 22 april 2013. Bij de uitwerking van het voorontwerp van 18 juli 2013, werd rekening gehouden met de toen geformuleerde bemerkingen. Wel wordt opgemerkt dat art. 35 § 4, vierde en vijfde lid van het voorontwerp niet was opgenomen in het ontwerp dat besproken werd op 22 april 2013. Dit artikel betreft de mogelijkheid om het contract tussen de uitvoerende kunstenaar en de producent te wijzigen (omzetting artikel 1,4) richtlijn, een facultatieve bepaling).

In de bijdragen komen voornamelijk volgende punten aan bod.

- de vereiste om het fonogram te exploiteren: om te voorkomen dat de rechten van de producent vervallen na 50 jaar, moet de producent het fonogram nog exploiteren. Er is daarbij discussie of deze exploitatie moet bestaan in een aanbieden op fysieke drager *en* niet-fysieke drager (b.v. online aanbod), dan wel of een aanbieden online door de producent kan volstaan om het verstrijken van de rechten te voorkomen. Deze discussie en de argumenten terzake worden nader toegelicht in de memorie van toelichting. De vertegenwoordiger van de producenten is van oordeel dat in de memorie van toelichting zou moeten vermeld worden dat de beoordeling van de vereiste om het fonogram te exploiteren rekening zou moeten houden met de betrokken artiest(en) het muziekgenre, de actuele marktcontext en de technologische evolutie.

- informatieverplichting in verband met uitbetalingen van de jaarlijkse aanvullende vergoeding: art. XI.210, § 3 bepaalt dat de jaarlijkse aanvullende vergoeding die overeenkomstig de richtlijn (art. 1, 2) c), lid 2ter) voorzien wordt voor sommige uitvoerende kunstenaars, beheerd wordt door een beheersvennootschap (omzetting art. 1, 2) c), lid 2quinqies) die representatief is voor de uitvoerende kunstenaars. Deze beheersvennootschap kan ook aan de producent informatie opvragen die nodig is voor de betaling van die vergoeding, en een vordering tot staking instellen indien de producent die informatie niet verstrekt.

Een vertegenwoordiger van de producenten merkt op dat de richtlijn (art. 1, 2) c), lid 2quater) voorziet dat de producent enkel verplicht wordt die informatie over te maken op verzoek van de uitvoerende kunstenaar zelf, en niet op verzoek van de aangewezen beheersvennootschap. Hij stelt voor het voorontwerp aldus te wijzigen.

Een deskundige merkt op dat de vordering tot staking niet bedoeld is om informatie te verkrijgen, en dat terzake artikel 877 en volgende Gerechtelijk wetboek kunnen aangewend worden.

⁴ zie p. 7, 18 en 19 van de bijlage.

- mogelijkheid om het contract tussen de uitvoerende kunstenaar en de producent te wijzigen (omzetting artikel 1, 4) richtlijn)

Artikel 35, 5de lid van het voorontwerp zet artikel 1,4) van richtlijn 2011/77 om (nieuw artikel 10bis van richtlijn 2006/116). Zoals aangegeven in de memorie van toelichting is dit artikel een facultatieve bepaling voor de lidstaten. De Belgische wetgever stelt voor om gebruik te maken van deze optie, omdat die gunstig is voor de uitvoerende kunstenaars. Ze voorziet namelijk in de mogelijkheid voor de uitvoerende kunstenaar die periodieke betalingen ontvangt om zijn contract houdende overdracht, dat vóór 1 november 2013 werd gesloten met een producent, 50 jaar na de publicatie of mededeling aan het publiek van het fonogram te wijzigen.

In de bijdrage van de vertegenwoordiger van de producenten⁵ wordt aangegeven dat deze bepaling van het voorontwerp naar hun oordeel:

* in strijd is met (de doelstellingen van) de richtlijn, aangezien overeenkomstig overweging 16, slechts bepaalde voorwaarden van een contract kunnen heronderhandeld worden, a contrario dus niet alle voorwaarden; de wijzigingen aan het contract dienen dus beperkt te blijven tot die voorwaarden die in strijd zijn met de bepalingen van de Richtlijn;

* de mogelijkheid om alle voorwaarden van het contract betreffende de overdracht van rechten te wijzigen ten gunste van de uitvoerende kunstenaar in strijd is met de contractuele vrijheid van partijen;

* het gebrek aan verduidelijking m.b.t. de voorwaarden die kunnen gewijzigd worden en de procedures die moeten gevolgd worden in geval van mislukking van de heronderhandelingen rechtsonzekerheid creëert voor alle contractpartijen.

De vertegenwoordiger van de producenten raadt de implementatie van het artikel 10 bis, paragraaf 2 van de richtlijn dan ook ten stelligste af.

De vertegenwoordiger van de beheersvennootschappen van de uitvoerende kunstenaars uit zich positief over de voorgestelde regeling maar heeft vragen bij de procedures en rechtsmiddelen die de uitvoerende kunstenaar heeft indien de producent het contract niet wil wijzigen. Er worden verder gepleit om he woord 'bruto' niet te schrappen en het laatste lid van art. XI.210 § 1 anders te formuleren⁶.

2. Volgrecht (wetsontwerp art. XI.177 t.e.m. XI.178; Memorie van toelichting p 32 e.v.)

Met betrekking tot het volgrecht werden schriftelijke opmerkingen overgemaakt over voornamelijk het uniek platform en het verplicht collectief beheer.

In verband met het uniek platform vraagt een vertegenwoordiger van een beheersvennootschap van de auteurs dat voorzien wordt dat een auteur die geen lid is van een beheersvennootschap, zich uitsluitend kan wenden tot het uniek platform om zijn volgrecht op te eisen. Het moet, volgens dit lid, duidelijk zijn dat hij zich dus niet tot een beheersvennootschap kan wenden die deel uitmaakt van dat platform. Dezelfde opmerking geldt voor de uitoefening van het recht op inlichtingen, voorzien in art. XI.178, § 4.

⁵ Zie pp 18 en 19 bijlage.

⁶ Zie p. 19 bijlage.

Tijdens de vergadering van 3 september wordt voorts gepreciseerd dat het verplicht collectief beheer zoals voorzien door art. XI.177, § 1, eerste lid, impliceert dat het volgrecht voor alle doorverkopen die in België plaatsvinden via een beheersvennootschap moet geïnd worden. Buitenlandse individuele rechthebbenden kunnen dus niet rechtstreeks op individuele basis een volgrecht innen bij een doorverkoper.

Een deskundige geeft tenslotte aan dat het voorstel een positieve verbetering van de huidige situatie zal betekenen, aangezien het uniek loket en het verplicht collectief beheer naar zijn oordeel een goede zaak zijn voor de naleving van het volgrecht.

3. Audiovisuele werken (wetsontwerp art. XI.182, XI.183 en XI.206, §1 en §3 ; Memorie van toelichting p. 37, 38 en 39, 40 en 41)

Zeer veel leden van de sectie auteursrecht hebben over dit onderwerp schriftelijke opmerkingen ingediend.⁷

Bepaalde deskundigen vinden het positief dat de regels m.b.t. de naburige rechten in audiovisuele werken werden afgestemd op de regels van de auteursrechten in audiovisuele werken.

Anderen hebben opgemerkt dat de situaties zeer verschillend zijn en noodzaken tot een verschillende benadering.

Vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van auteurs zijn van mening dat, voor wat betreft de auteurs die aangesloten zijn bij een beheersvennootschap, in de praktijk het vermoeden van overdracht bijna nooit wordt toegepast en beschouwen deze bepaling in de wetgeving dan ook niet als essentieel, daar de auteurs in de meeste gevallen een overeenkomst sluiten, terwijl het vermoeden van overdracht ondertussen wordt misbruikt door bepaalde exploitanten om het evenwicht tussen auteurs, uitvoerende kunstenaars en producenten te verbreken. Vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van producenten van films en van omroeporganisaties, daarentegen, verklaren dat het vermoeden van overdracht ten gunste van de producent van een audiovisueel werk een belangrijke bepaling is, daar er bijvoorbeeld voor tal van kleinere producties (bv. interview op het TV-nieuws) geen overeenkomsten worden gesloten met de auteurs en rechthebbenden van naburige rechten. Bepaalde vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van auteurs en omroeporganisaties zijn het echter eens dat voor de gevallen dat een auteur of een uitvoerende kunstenaar geen lid is van een beheersvennootschap, het vermoeden van overdracht een nuttige bepaling is

De leden van de sectie auteursrecht zijn het erover eens dat opdat een audiovisueel werk kan geëxploiteerd worden, er voldoende rechtszekerheid moet bestaan over wie de houder is van welke rechten.

Bepaalde leden van de sectie auteursrecht hebben benadrukt dat de doelstelling van de wetgever van 1994 bij het instellen van de vermoedens van overdracht, was dat de producent en zijn contractanten niet

⁷ Zie p. 9 t.e.m. 14 en 15 t.e.m. 18 bijlage.

naar elke individuele rechthebbende zouden moeten stappen om zijn werk te kunnen exploiteren.⁸ De audiovisuele sector in België, als klein land, heeft het al moeilijk en het vermoeden van overdracht ondersteunt de Belgische audiovisuele sector.

3.1. Artikel XI.182 en XI.206, § 1 : regel van het vermoeden van overdracht

3.1.1. Toevoeging van het woord “strikt”

Bepaalde leden zijn van mening dat de Memorie van Toelichting zou moeten aangeven waarom deze wijziging wordt doorgevoerd.

Bepaalde deskundigen en de vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van producenten van films en van omroeporganisaties vragen de schrapping van het woord “strikt”, daar door de toevoeging van dit woord, er discussies zullen ontstaan over welke rechten nu wel strikt noodzakelijk zijn voor een audiovisuele exploitatie en welke niet. Bovendien strookt de toevoeging van het woord “strikt” niet met de filosofie van het vermoeden van overdracht, dat volgens de algemene rechtsprincipes sowieso restrictief moet geïnterpreteerd worden.

Vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs en van uitvoerende kunstenaars willen, daarentegen, dat deze wijziging wordt bewaard, daar ze nuttig en noodzakelijk is. Het kan dan gebruikt worden tegenover bepaalde producenten die beweren dat bv. ook de merchandisingrechten en uitgaverrechten onder het vermoeden van overdracht vallen.

Vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van producenten van audiovisuele werken vinden inderdaad dat alle rechten noodzakelijk zijn voor een audiovisuele exploitatie, daar men anders de financiële investeerders van een audiovisueel werk niet kan overtuigen om te investeren, indien zij niet over de rechten beschikken. Een audiovisueel werk wordt eigenlijk op voorhand verkocht. Als tegenprestatie voor de overdracht van de rechten van auteurs en uitvoerende kunstenaars, krijgen ze een vergoeding.

Het secretariaat licht toe dat er blijkt uit de praktijk dat het vermoeden van overdracht, zoals het vandaag in de auteurswet staat, breed wordt toegepast door de producenten, en dat de doelstelling van de Minister bij deze wijziging is om de zwakkere partijen, zijnde de auteurs en de uitvoerende kunstenaars, beter te beschermen.

3.1.2. Behoudens andersluidend beding

Deze regeling is niet nieuw in het voorontwerp, doch geeft in de praktijk aanleiding tot diverse interpretaties over de vraag of een overeenkomst met een beheersvennootschap, waarbij de auteurs en de uitvoerende kunstenaars het beheer van hun rechten aan een beheersvennootschap toevertrouwen, kan beschouwd worden als andersluidend beding.

⁸ Memorie van toelichting bij het voorstel van wet betreffende het auteursrecht, de nevenrechten en het kopiëren voor eigen gebruik van geluids- en audiovisuele werken, *Gedr. St. Senaat*, B.Z. 1988, 329/1, p.7; zie ook BRISON, F., *Het naburig recht van de uitvoerende kunstenaar*, Larcier, Brussel, 2001, p. 454, nr. 1041.

Bepaalde vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs en van uitvoerende kunstenaars vinden van wel en vragen dat de wetgever dit uitdrukkelijk zou bepalen. Een vertegenwoordiger van de auteurs vindt dat deze toevoeging overbodig is en aanleiding kan geven tot interpretatieproblemen. Deze vertegenwoordiger stelt eerder voor om dergelijke bepaling op te nemen in de regels m.b.t. het collectief beheer.

De vertegenwoordigers van de producenten en van de omroeporganisaties, zijn daarentegen van mening dat een andersluidend beding geen betrekking heeft op de overeenkomst die gesloten werd tussen de auteurs of de uitvoerende kunstenaars voor het beheer van hun rechten met een beheersvennootschap, doch slaat op een andersluidend beding in de overeenkomst die gesloten werd tussen de auteur of de uitvoerende kunstenaar en de producent. Dit wordt trouwens bevestigd door het Hof van Cassatie (Cass. 14 juni 2010).

3.1.3. Wijziging van “onverminderd de bepalingen van bepaalde artikelen of leden”

De toevoeging van XI.183 is nieuw. Het doel is om te preciseren dat het vermoeden van overdracht van toepassing is onverminderd het recht op vergoeding zoals dat gedefinieerd is in artikel XI.183.

Sommige leden geven aan dat er dus een opsplitsing is tussen enerzijds het exclusieve recht dat het voorwerp uitmaakt van het vermoeden van overdracht, hetgeen de exploitatie van audiovisuele werken ten goede komt, en anderzijds het recht op vergoeding waarvan geen afstand kan worden gedaan. Dit recht strekt ertoe een adequate vergoeding te garanderen voor de auteurs en uitvoerende kunstenaars.

3.2. Artikel XI.183 en XI.206, § 3 : vergoeding overdracht recht

3.2.1. Tegenwerpelijke aan derden van de wettelijke bepaling

Deze bepalingen preciseren dat het recht op vergoeding van de auteurs en uitvoerende kunstenaars geen deel kan uitmaken van het vermoeden van overdracht. Een deskundige stelt de vraag waarom de wetgever niet heeft voorzien dat deze bepaling tegenwerpeel is aan derden, zodat bv. gebruikers weten wie bij hen een aanspraak kan maken op een vergoeding.

3.2.2. Toevoeging van het woord « billijk » bij de vergoeding

Vele leden vragen de schrapping van het woord “billijk” om de hieronder vermelde redenen.

Bepaalde leden (bepaalde deskundigen, bepaalde vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs, vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van producenten, de omroepen en de producenten van videoclips) vinden dat de toevoeging van het woord “billijk” aanleiding zal geven tot interpretatieproblemen, daar elk werk, elke auteur of uitvoerende kunstenaar, ngl. van zijn bekendheid en elke exploitatiewijze uniek is. Bovendien geeft niet elke exploitatiewijze aanleiding tot een vergoeding, zoals de promotie van de auteur, uitvoerende kunstenaar, het werk of de prestatie zelf, of het uittesten van een nieuwe exploitatiewijze.

Er zijn ook leden (omroepen, producenten van videoclips en een vertegenwoordiger van de beheersvennootschappen van auteurs), die bevreesd zijn dat het woord “billijk” in deze bepaling verward zal worden met het concept van de billijke vergoeding voor wettelijke licenties.

Een lid begrijpt dat de wetgever de auteurs en uitvoerende kunstenaars wil beschermen, doch vindt dat er ruimte moet gelaten worden voor de contractuele vrijheid van de partijen.

De omroeporganisaties en de producenten stellen zich de vraag of de toevoeging van het woord “billijk” inhoudt dat elke overeenkomst nu een “success fee” moet bevatten. Op welk ogenblik zal het billijk karakter van een vergoeding worden beoordeeld? Kan een vergoeding bedongen in een collectieve overeenkomst “billijk” zijn?

De vertegenwoordiger van de uitvoerende kunstenaars vindt dat deze bepaling getuigt van het zoeken naar een evenwicht en duurzaam systeem dat de belangen van alle actoren in de audiovisuele industrie ter harte neemt. Deze vertegenwoordiger preciseert dat het recht op een afzonderlijke vergoeding die voor elke exploitatiewijze “billijk” is, geheel in overeenstemming is met de Richtlijn 2006/115 (art. 5).

3.2.3. Verbod tot afstand van recht op vergoeding, behoudens voor collectief beheer

Vele leden van de sectie auteursrecht vinden de woorden “behoudens met het oog op het beheer ervan door een in hoofdstuk 9 bedoelde vennootschap” onbegrijpbaar en interpreteren het in de zin dat, in het geval dat een auteur of een uitvoerende kunstenaar het beheer van zijn rechten heeft toevertrouwd aan een beheersvennootschap, hij dan wel afstand kan doen van zijn recht op vergoeding. De tekst zou op dat vlak moeten herzien worden.

Vertegenwoordigers van omroeporganisaties vragen of deze zin betekent dat de vergoedingen niet meer met de auteurs en de uitvoerende kunstenaars kunnen worden onderhandeld (“aan de bron”), doch enkel met de beheersvennootschappen? Zij vinden dat deze toevoeging in die interpretatie als gevolg zal hebben dat heel wat exploitaties van audiovisuele werken complexer en duurder zullen worden, waardoor een aantal initiatieven niet meer haalbaar zullen zijn. Ook de mogelijkheid van “creative commons” wordt hierdoor aan banden gelegd.

Vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van producenten van audiovisuele werken stellen dat de opstellers van deze bepalingen ervan uitgegaan zijn dat de auteurs en uitvoerende kunstenaars niet vergoed worden voor hun werken en/of prestaties. Zij worden echter upfront vergoed, terwijl de bepaling nu voorziet dat dit niet meer kan en dat de producenten de vergoeding moeten regelen met de beheersvennootschappen.

De vertegenwoordiger van de beheersvennootschap van uitvoerende kunstenaars is van mening dat deze bepaling getuigt van het zoeken naar een evenwicht en duurzaam systeem dat de belangen van alle actoren in de audiovisuele industrie ter harte neemt. Deze vertegenwoordiger preciseert dat het recht op een afzonderlijke vergoeding die “onoverdraagbaar” is, geheel in overeenstemming is met de Richtlijn 2006/115 (art. 5).

3.2.4. Berekeningsbasis vergoeding: bruto-ontvangsten, netto-inkomsten, inkomsten?

Vertegenwoordigers van de beheersvennootschap van uitvoerende kunstenaars en van de auteurs vinden dat het woord “bruto” voor ontvangsten bewaard moet blijven, anders zullen er discussies ontstaan over welke kosten al dan niet mogen afgetrokken worden.

Het secretariaat verduidelijkt dat de term “inkomsten”, zoals nu gebruikt in het voorontwerp, gedefinieerd wordt in overweging 11 van de richtlijn 2011/77/EG van 27 september 2011 betreffende de beschermingstermijn van het auteursrecht en van bepaalde naburige rechten als “de door de producent genoten inkomsten voor aftrek van kosten.” De richtlijn gebruikt in haar Franstalige versie het begrip “recettes”, zoals de Auteurswet, terwijl ze in de Nederlandstalige versie het begrip “inkomsten” gebruikt, daar waar de Auteurswet het begrip “ontvangsten” gebruikt. De doelstelling van de wetgever is om dit begrip te harmoniseren over titel 5. Hij heeft zodoende gekozen voor het begrip “inkomsten”, dat in artikel XI.182 en XI.206 betreffende het vermoeden van overdracht wordt gebruikt, alsook in de artikelen XI.184 (audiovisuele exploitatie van een bestaand werk), XI.196 (uitgavecontract), XI.202 (opvoeringscontract), XI.269 (beëdigde agenten beheersvennootschappen), XI.287 (organiek fonds) en in verschillende bepalingen van boek XV. Het begrip zou inderdaad kunnen verduidelijkt worden in de definities of in de Memorie van Toelichting.

Algemeen, zijn de leden van de sectie auteursrecht het eens dat er een definitie van het begrip “inkomsten” moet gegeven worden. Een deskundige, gesteund door de vertegenwoordigers van de producenten van films, merkt op dat indien men het woord “inkomsten” gebruikt, de rechter zal oordelen wat dit begrip inhoudt, bruto-inkomsten of netto-inkomsten, en welke inkomsten eventueel kunnen afgetrokken worden, al naargelang van de beroepspraktijk in de betrokken sector.

3.2.5. Overzicht inkomsten

De vertegenwoordiger van de beheersvennootschap van uitvoerende kunstenaars stelt dat het van groot belang is dat de uitvoerende kunstenaars inzicht krijgen in de exploitatie-inkomsten van het audiovisueel werk, teneinde hun recht op “een afzonderlijke vergoeding voor elke exploitatiewijze”, te kunnen doen gelden (en zulks niet enkel indien ze een proportionele vergoeding hebben kunnen bedingen). Logisch is dan ook dat dergelijk overzicht door de producent “tenminste één keer per jaar” aan de uitvoerende kunstenaar wordt bezorgd, naar analogie met de regeling die reeds in de Auteurswet voor de auteurs is voorzien.

Vele leden vinden echter dat, als een forfaitaire vergoeding wordt bedongen, zonder succesclausule, tussen de producent en de auteur of de uitvoerende kunstenaar, het niet noodzakelijk is dat de producent een overzicht bezorgt van de inkomsten.

Een vertegenwoordiger van de beheersvennootschappen van auteurs heeft opgemerkt dat een beheersvennootschap een derde partij is t.a.v. de exploitatiecontracten die hun leden afsluiten en dat ze aldus naderhand niet kan tussenkomen in de bepaling van de vergoeding die de producent doorgaans rechtstreeks aan de auteur betaalt en het om die reden niet nuttig is om in de wet te voorzien dat de inkomsten van de producent aan de beheersverenigingen moeten overgemaakt worden. Dit brengt effectief haar aansprakelijkheid in het gedrang.

Een vertegenwoordiger van de beheersvennootschappen van auteurs vraagt dat de verplichting enkel zou gelden voor de rechten die de beheersvennootschap beheert en dat de wet dit preciseert.

Vele leden zijn van mening dat de voorgestelde tekst de administratieve lasten, met inbegrip van de financiële lasten, van de producenten zal verzwaren. Bepaalde omroeporganisaties stellen daarenboven dat deze inkomsten doorgaans als confidentiële bedrijfsinformatie worden beschouwd.

De vertegenwoordiger van de beheersvennootschap van uitvoerende kunstenaars vindt anderzijds dat dit overzicht, dat voortaan niet meer aan alle auteurs en alle uitvoerende kunstenaars moet worden verstuurd, de administratieve last van de producent zal verlichten.

Een deskundige geeft toe dat deze bepaling de auteurs en uitvoerende kunstenaars beter kan beschermen door hen te informeren of zij in de toekomst eerder een forfaitaire vergoeding of een proportionele vergoeding zouden moeten onderhandelen.

Een vertegenwoordiger van de beheersvennootschappen van auteurs stelt de vraag of deze bepaling enkel geldt voor audiovisuele werken en prestaties of voor alle werken en prestaties.

Een deskundige, de omroeporganisaties en de producenten vinden dat door deze bepaling de contractuele vrijheid van de partijen in het gedrang komt.

Tot slot stelt de vertegenwoordiger van de beheersvennootschap van uitvoerende kunstenaars zich de vraag of het de uitvoerende kunstenaar, die bij een beheersvennootschap is aangesloten, is die zelf de producent moet contacteren of het aan de beheersvennootschap is om de producent op de hoogte te brengen van de bij haar aangesloten haar leden.

3.2.6. Vaststelling hoogte vergoeding in collectieve overeenkomst

De producenten stellen zich de vraag met wie die collectieve overeenkomst dan wel moet gesloten worden (auteurs, uitvoerende kunstenaars, producenten, omroeporganisaties), voor welke rechten en voor welke exploitatiewijzen? Zij stellen voor om deze bepaling te schrappen.

Deze vermelding lijkt niettemin nuttig voor een vertegenwoordiger van de beheersvennootschappen van auteurs, in de mate dat bijvoorbeeld publieke instellingen dergelijke overeenkomsten zullen nodig hebben om hun patrimonium te digitaliseren en online te zetten.

4. Uitzonderingen : uitvoering in het kader van schoolactiviteiten en in de familiekring (wetsontwerp art. XI.190, 3° en 4° en XI.217, 3° en 4°; Memorie van toelichting p. 38 en 39 en p. 48 en 49)

Met betrekking tot dit onderwerp werden geen schriftelijke opmerkingen overgemaakt aan het secretariaat.

Tijdens de vergadering betreuren enkele deskundigen dat het voorontwerp niet van de gelegenheid gebruik heeft gemaakt om het ganse onderdeel over de uitzonderingen te moderniseren omdat dit in grote mate kan bijdragen aan de nagestreefde doelstelling van transparantie. Zij verwijzen naar de

werkzaamheden die hierover reeds in 2009-2010 binnen de sectie auteursrecht waren opgestart maar die nog niet konden worden afgewerkt. De voorgestelde wijziging tot het maken van een onderscheid tussen de uitvoering in familiekring en deze in het kader van schoolactiviteiten in de uitzondering, komt alvast overeen met een voorstel dat binnen de werkgroep van de sectie auteursrecht werd geformuleerd.

4.1. Het begrip “uitvoering”

Verscheidene deskundigen stellen de vraag wat men moet verstaan onder het begrip “uitvoering”. Indien men ervan uitgaat dat het begrip “uitvoering” in deze uitzonderingen dezelfde betekenis heeft als in artikel XI.212, betreffende de dwanglicentie van de billijke vergoeding, dan stelt zich de vraag of het voorbeeld van de Memorie van Toelichting, zijnde het voorlezen van een werk in de bibliotheek, al dan niet onder het begrip “uitvoering” valt.

Het secretariaat verduidelijkt dat de mededeling alle vormen van immateriële exploitatie dekt, terwijl bij de “uitvoering” de aanwezigheid van het publiek bij de oorsprong van de mededeling als criterium wordt gehanteerd en dit ongeacht de manier waarop de uitvoering gebeurt: ofwel live, zoals het voorlezen van een werk, ofwel door middel van een apparaat zoals een CD-speler.

De leden van de sectie auteursrecht stellen bijgevolg voor om het begrip “uitvoering” in de Memorie van Toelichting op een coherente manier te verduidelijken, zowel voor de artikelen XI.190 en XI.217, alsook voor het artikel XI.212.

4.2. Het begrip “schoolactiviteiten”

Verscheidene leden stellen vragen bij het begrip “schoolactiviteiten”. In zijn gangbare betekenis dekt dit woord de kleuter-, lagere- en middelbare schoolactiviteiten maar niet noodzakelijk het hoger onderwijs of de professionele opleidingen wat niet de bedoeling kan zijn. Ze vragen eveneens of de avondlessen onder schoolactiviteiten vallen, of nog, de lessen na de normale schooluren, zoals bv. de muziekschool of de sportschool? En quid voor de werken die op school, bv. tijdens de bewaking of igv afwezigheid van een leraar, worden getoond? Vallen commerciële opleidingen onder het begrip “schoolactiviteiten”?

Bepaalde leden stellen voor om het begrip “onderwijsactiviteiten” te gebruiken met de precisering, zoals in andere uitzonderingen, dat “zulks verantwoord is door de nagestreefde niet-winstgevende doelstelling en geen afbreuk doet aan de normale exploitatie van het werk”. Als het begrip “onderwijsactiviteiten” wordt gehanteerd, stellen bepaalde leden voor dat de Memorie van Toelichting zou verwijzen naar de interpretatie van het begrip “onderwijsinstelling” dat gegeven werd in het Verslag aan de Koning van het KB reprografie⁹. Andere leden zijn voorstander om het begrip “schoolactiviteiten” in de tekst te behouden en om daarbij in de Memorie van Toelichting te verwijzen naar de definitie van dit begrip die gegeven wordt in de tweede overweging van de Beslissing van 5 november 2001 inzake de billijke vergoeding verschuldigd voor de mededeling van fonogrammen in polyvalente zalen, jeugdhuizen en culturele centra

⁹ Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 30 oktober 1997 betreffende de vergoeding verschuldigd aan auteurs en uitgevers voor het kopiëren voor prive-gebruik of didactisch gebruik van werken die op grafische of op soortgelijke wijze zijn vastgelegd, B.S. 7 november 1997, p. 29.884.

evenals bij gelegenheid van tijdelijke activiteiten binnen en buiten, genomen door de commissie bedoeld in artikel 42 van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten¹⁰.

4.3. de “kosteloze” uitvoering in het kader van schoolactiviteiten

Een vertegenwoordiger van de beheersvennootschappen van auteurs vraagt of er nog kan geïnd worden voor een uitvoering, van bv. een film, die gedekt is door de schoolfactuur?

De vertegenwoordiger van de Minister verduidelijkt dat een dergelijke uitvoering niet kosteloos is en zodoende niet onder de uitzondering valt.

4.4. Notie “die zowel binnen als buiten de gebouwen van de onderwijsinstelling kan plaatsvinden”

Een deskundige en een vertegenwoordiger van de beheersvennootschappen van auteurs vinden dat de toevoeging van deze notie in het voorontwerp overbodig is.

5. Dwingend karakter van de verdeelsleutels (wetsontwerp art. XI.214, XI.229, XI.234, §1, laatste lid, XI.239, XI.242, laatste lid en XI.245, § 3; Memorie van toelichting p. 48, 51, 53 en 54)

Het voorontwerp bepaalt op een horizontale manier dat de verdeelsleutels van de billijke vergoeding, de vergoeding voor het kopiëren voor eigen gebruik, voor reprografie, digitale kopie onderwijs & wetenschappelijk onderzoek en het leenrecht van dwingend recht zijn. De partijen kunnen er bij overeenkomst niet van afwijken.

De vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs en van uitvoerende kunstenaars hebben schriftelijke opmerkingen ingediend over deze wijziging.¹¹

Verscheidene leden interpreteren deze bewoordingen in de zin dat het gedeelte van de verdeelsleutel waarop een rechthebbende recht heeft, inderdaad door de wetgever wordt bepaald en men er niet contractueel kan van afwijken. Volgens sommigen belet dit echter niet dat men er a posteriori, nadat de verdeling is gebeurd, toch mag van afwijken en zijn deel van de vergoeding dus kan overdragen.

Verscheidene deskundigen merken eveneens op dat de woorden “De partijen kunnen er bij overeenkomst niet van afwijken” overbodig zijn, daar indien iets van dwingend recht is, dit dan automatisch betekent dat men er niet bij overeenkomst mag van afwijken.

Voorts betreuren vele leden, waaronder vertegenwoordigers van beheersvennootschappen en deskundigen, de schrapping van de laatste twee leden van het huidige artikel 55 van de Auteurswet die bepalen dat de auteurs en de uitvoerende kunstenaars geen afstand kunnen doen van hun recht op een

¹⁰ Tweede overweging van de beslissing Beslissing van 5 november 2001 inzake de billijke vergoeding verschuldigd voor de mededeling van fonogrammen in polyvalente zalen, jeugdhuizen en culturele centra evenals bij gelegenheid van tijdelijke activiteiten binnen en buiten, genomen door de commissie bedoeld in artikel 42 van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, B.S. 29 november 2001.

¹¹ Zie p. 23, 29 en 30, 33 bijlage.

billijke vergoeding voor het kopiëren voor eigen gebruik en dat het recht op vergoeding voor het kopiëren voor eigen gebruik geen voorwerp kan uitmaken van vermoedens van overdracht die voor auteurs en uitvoerende kunstenaars gelden jegens producenten van audiovisuele werken. Volgens hen heeft dit niet dezelfde betekenis als de nieuwe bepaling in artikel XI.234, dat enkel slaat op de verdeelsleutel. Er moet naar hun oordeel een onderscheid gemaakt worden tussen het verplicht karakter van de verdeelsleutel, en het verplicht karakter van het recht op vergoeding. Ze vragen dat deze twee leden behouden blijven in het voorontwerp en ook worden ingevoegd voor de reprografie, digitale kopie onderwijs & wetenschappelijk onderzoek en het leenrecht. De vertegenwoordiger van de beheersvennootschap van uitvoerende kunstenaars voegt hier artikel XI.211 aan toe, m.b.t. de vergoeding voor de verhuur van een fonogram of eerste vastlegging van een film.

Tot slot wensen de omroeporganisaties hun verzoek te herhalen dat ze willen erkend worden als rechthebbenden van de vergoeding voor de kopie voor eigen gebruik.

6. Billijke vergoeding (wetsontwerp art. XI.212 t.e.m. XI.214; Memorie van toelichting p. 45 t.e.m. 48)

De vertegenwoordiger van de beheersvennootschap van uitvoerende kunstenaars, de producenten van fonogrammen en bepaalde gebruikers hebben schriftelijke opmerkingen over de bepalingen m.b.t. de billijke vergoeding overgemaakt aan het secretariaat.¹² Er worden voornamelijk opmerkingen gemaakt in verband met het toepassingsgebied van de billijke vergoeding, het bepalen van het bedrag van de billijke vergoeding en het consultatiemechanisme hierbij, het bepalen van het openbaar karakter van een mededeling, en het dwingend karakter van de billijke vergoeding.

- In verband met *het toepassingsgebied* van de billijke vergoeding voorziet het voorontwerp dat de billijke vergoeding voortaan van toepassing zal zijn bij elke "openbare uitvoering", en niet langer bij een mededeling "op een openbare plaats". In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat het doel van deze wijziging er onder meer in bestaat om paradoxale situaties te vermijden waarin een beperkt gebruik van muziek op een niet-openbare plaats, zoals bijvoorbeeld een werkplaats, onderworpen zou zijn aan een exclusief recht, terwijl situaties waarin muziek een hoofdrol speelt, zoals bijvoorbeeld het radio spelen in een horecavestiging, onderworpen zou zijn aan een billijke vergoeding.

Volgens de vertegenwoordigers van de producenten van fonogrammen en van een beheersvennootschap van auteurs houdt deze wijziging een gevoelige inperking in van de exclusieve rechten van de producenten. Tevens geven zij aan dat dit naar hun oordeel de facto het einde zou betekenen van de Unisono-regeling, die toelaat om via een one stop shop een contract af te sluiten voor het spelen van muziek op de werkvloer. Deze regeling werkt naar hun oordeel goed, en de onmiddellijke afschaffing ervan zou naar hun oordeel een grote administratieve rompslomp en financiële aderlating voor de producenten veroorzaken. Zij stellen derhalve voor het huidige systeem te behouden. Tijdens de discussie binnen de Raad op 13 september geven de bedrijfsorganisaties aan dat het principe van het uniek loket voor hen het belangrijkste is. Wat specifiek de Unisono-regeling betreft geven zij aan dat, in dien het wetsontwerp niet gewijzigd wordt, wellicht zal moeten gekeken worden naar

¹² Zie p. 19 t.e.m. 23 bijlage.

overgangsregelingen, maar dat zij in het kader van de Raad geen uitspraken wensen te doen over Unisono.

Nog in verband met het toepassingsgebied geven de vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van producenten uit de audiovisuele sector aan dat de dwanglicentie voor de billijke vergoeding naar hun oordeel enkel van toepassing is voor de muzieksector, en niet voor de audiovisuele sector.

Volgens de vertegenwoordiger van de beheersvennootschap van uitvoerende kunstenaars is de wijziging een belangrijke verbetering ten opzichte van de huidige wetgeving.

- In verband met *het bepalen van het bedrag* van de billijke vergoeding voorziet het voorontwerp dat de Koning het bedrag van de billijke vergoeding zal bepalen, en dat hij daarbij voorafgaand de betrokken sectoren zal kunnen raadplegen. Wegens de logheid van het systeem, zal de vergoeding dus niet langer bepaald worden door de zogenaamde commissie billijke vergoeding. Meerdere leden (producenten, beheersvennootschappen van uitvoerende kunstenaars, omroeporganisaties, bedrijfsorganisatie) geven aan dat een weloverwogen beslissingskader nodig is, waarbij een raadpleging van zowel rechthebbenden als gebruikers noodzakelijk is, en verplicht zou moeten zijn.

- In verband met de vraag *of een mededeling een openbaar karakter heeft*, en derhalve onderworpen is aan een billijke vergoeding, voorziet het voorontwerp dat de Koning nadere regels hieromtrent kan bepalen. Leden die de producenten van fonogrammen vertegenwoordigen, die de beheersvennootschappen van uitvoerende kunstenaars en van auteurs vertegenwoordigen, alsook sommige deskundigen, geven aan dat dit naar hun oordeel de taak van de rechtspraak is en niet aan de Koning zou mogen worden toevertrouwd. Een groot aantal deskundigen en enkele vertegenwoordigers van de rechthebbenden stellen daarbij de vraag naar de verzoenbaarheid met de grondwet van deze delegatie, terwijl anderen aangeven dat de Raad van State in haar advies de mogelijkheid zal hebben om zich uit te spreken over dit punt. De bedrijfsorganisaties steunen de tekst van het wetsontwerp.

- In verband met *het dwingend karakter* van de billijke vergoeding (art. XI.214) wordt verduidelijkt dat de toevoegingen in art. XI.214, eerste lid tot doel hebben om duidelijk te stellen dat de verdeelsleutel (50-50) van dwingend recht is, en dat hier ook niet kan worden van afgeweken bij overeenkomst. De uitvoerende kunstenaar kan bijvoorbeeld geen deel van die vergoeding overdragen aan de producent.

De leden herhalen dat het dwingend karakter van de verdeelsleutels voor alle vergoedingsrechten (reprografie, privé-kopie, leenrecht, billijke vergoeding) op een uniforme manier moet worden geformuleerd.

7. Doorgifte via de Kabel (wetsontwerp art. XI.225 t.e.m. XI.228; Memorie van toelichting p. 49 t.e.m. 51)

De vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs en uitvoerende kunstenaars, deskundigen, omroeporganisaties en kabelmaatschappijen hebben schriftelijke opmerkingen over de bepalingen m.b.t. de doorgifte via de kabel overgemaakt¹³

Vele leden van de Raad erkennen en appreciëren dat door de wijzigingen, de wetgever een oplossing probeert te vinden voor problemen m.b.t. de kabeldoorgifte die al jaren bestaan. Vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs, uitvoerende kunstenaars en kabelmaatschappijen verduidelijken dat er vandaag inderdaad juridische onzekerheid bestaat over de vraag waar de rechten van de auteurs en de uitvoerende kunstenaars zich bevinden. Het is namelijk betwist of deze rechten bij de producenten liggen door het vermoeden van overdracht, dan wel of deze rechten nog bij de auteurs of de uitvoerende kunstenaars zijn

De vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van producenten van audiovisuele werken preciseren dat het recht op kabeldoorgifte een exclusief recht is, dat onderworpen is aan een verplicht collectief beheer. Dit recht is overdraagbaar, en indien hier niets uitdrukkelijk over wordt bepaald, vermoed wordt te zijn overgedragen aan de producent. Bij de geschillen over het recht op kabeldoorgifte, heeft de rechtbank alle beheersvennootschappen, of het nu deze is van de producenten, de auteurs of de uitvoerende kunstenaars, verplicht om werk per werk, hun repertoire te bewijzen. De collectieve beheersvennootschap van de producenten van audiovisuele werken vertegenwoordigt het geheel van de rechten op kabeldoorgifte waarvan de producenten rechthebbende zijn, ofwel door een contractuele overdracht, ofwel door het vermoeden van overdracht.

De vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs en de uitvoerende kunstenaars vinden dat het ontwerp een oplossing biedt voor de anders loodzware en in de praktijk moeilijk realiseerbare bewijslast van de collectieve beheersvennootschappen van auteurs en uitvoerende kunstenaars die moeten aantonen dat hun leden alle nodige contractuele voorbehouden hebben gemaakt zodat het vermoeden van overdracht niet van toepassing is. Deskundigen vinden dat het ontwerp ook meer juridische zekerheid zal scheppen, dan wat vandaag het geval is.

7.1. Het begrip “kabelmaatschappij”

De omroeporganisaties stellen dat i.p.v. het begrip “kabelmaatschappij” te gebruiken, men overeenkomstig de richtlijn 2010/13/EU m.b.t. de audiovisuele mediadiensten, het begrip “aanbieder van audiovisuele mediadiensten” zou moeten gebruiken (ook in artikel XI.224, XI.225, XI.226 en XI.227).

De vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs vinden dat het voorontwerp en de Memorie van Toelichting duidelijker zouden moeten stellen dat de kabeldoorgifte elke lineaire reproductiehandeling en mededeling dekt, die verricht wordt door een aanbieder van mediadiensten. Zij stellen bijgevolg voor om het begrip “kabelmaatschappij en aanbieder van mediadiensten” te gebruiken

¹³ Zie p. 23 t.e.m. 29 bijlage.

en om te preciseren in de Memorie van Toelichting dat deze begrippen technologisch neutraal zijn en ertoe strekken dat er geen discriminatie zou bestaan tussen de verschillende operatoren en wijze van dienstlevering.

De vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van producenten van audiovisuele werken, de omroeporganisaties en een deskundige verduidelijken dat een niet lineaire doorgifte via de kabel een exclusief recht van terbeschikkingstelling is, dat niet onderworpen is aan het verplicht collectief beheer.

7.2. Behoud recht op vergoeding van auteurs en uitvoerende kunstenaars bij de kabeldoorgifte (art. XI.225, §1 en §2)

Het voorontwerp voorziet dat, indien de auteur of de uitvoerende kunstenaar zijn recht tot kabeldoorgifte heeft overgedragen aan de producent van een audiovisueel werk, hij zijn recht op vergoeding bewaart.

De vertegenwoordiger van de beheersvennootschap van uitvoerende kunstenaars en bepaalde vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van auteurs vinden deze bepaling een belangrijke verbetering van de bescherming van de auteur en de uitvoerende kunstenaar, gezien hun economische en juridische zwakkere onderhandelingspositie. Heel concreet zal de bepaling er toe leiden dat uitvoerende kunstenaars financieel eindelijk ook zullen worden vergoed voor de exploitatie van audiovisuele werken die hun prestaties bevatten. De vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs vragen dat de wetgever zou preciseren dat de auteur of de uitvoerende kunstenaar zijn volledig aandeel in het recht op vergoeding behoudt en niet een onoverdraagbaar minimaal aandeel, zoals bij de reproductie voor eigen gebruik. De vertegenwoordiger van de beheersvennootschap van uitvoerende kunstenaars stelt voor dat de wetgever zou preciseren dat dit recht op vergoeding "billijk" moet zijn.

De vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van producenten van audiovisuele werken en de omroeporganisaties zeggen dat het recht op vergoeding overdraagbaar is, gezien het een noodzakelijk recht is voor de audiovisuele exploitatie en dat het principe van de contractuele vrijheid moet gelden. Men moet immers niet vergeten dat een audiovisueel werk voor zijn realisatie al verkocht is, zodat de producenten ook over het recht op vergoeding moeten beschikken. De enige verplichting is dat het recht op kabeldoorgifte uitgeoefend moet worden door een collectieve beheersvennootschap. Zodoende beheert elke beheersvennootschap zijn repertoire en verleent het licenties aan de operatoren tegen een bepaalde prijs, die o.a. rekening houdt met de omvang van het repertoire van de betrokken vennootschap. Het recht op kabeldoorgifte is geen wettelijke licentie. Er kan aldus geen sprake zijn van een verdeelsleutel die wordt opgelegd door de wetgever.

Un représentant de sociétés de gestion des auteurs a rappelé que les producteurs bénéficient d'importantes aides publiques pour produire (fonds du cinéma, télévisions publiques, tax-shelter,...) et qu'il est donc logique que les revenus d'exploitation puissent être équitablement répartis entre les différents pôles de la création/production. Le passage par la gestion collective, mieux contrôlé depuis 2009, permet de garantir que les auteurs seront réellement rémunérés. Ce qui n'est pas souvent le cas dans un système dépendant uniquement du producteur qui lui-même a beaucoup de difficulté pour obtenir le paiement de ses propres droits.

Vertegenwoordigers van kabelmaatschappijen stellen zich de vraag of deze bepaling een nieuw recht creëert, bovenop het recht dat zij reeds aan de producenten betalen, dan wel of deze bepaling betekent dat de som die zij vandaag betalen voor de doorgifte van de kabel verdeeld wordt onder verschillende rechthebbenden, i.p.v. één rechthebbende, en dat de door hen te betalen som dus gelijk zal blijven.

7.3. Verplicht collectief beheer van het recht op vergoeding (art. XI.225, §3)

Zoals het recht om de doorgifte via de kabel toe te staan of te verbieden, is het recht op vergoeding ook onderworpen aan een verplicht collectief beheer.

Bepaalde leden stellen de vraag of deze bepaling een verstrenging van het collectieve beheer beoogt, wat gezien de technologische evoluties, aanleiding zal geven tot nog meer moeilijkheden en/of procedures. De vertegenwoordiger van de beheersvennootschapp van uitvoerende kunstenaars is het hier niet mee eens en meldt dat bij de invoering in 1994 van een algemene bescherming van de auteur en de uitvoerende kunstenaars in de Auteurswet, dit ook op een hevig verzet van de audiovisuele producenten heeft gestuit. Naar zijn oordeel heeft deze bescherming nochtans niet geleid tot een impasse in de audiovisuele sector, in tegendeel, ons land heeft een vitale film- en televisiesector.

De omroeporganisaties herhalen dat het verplicht collectief beheer niet verplicht is voor hun eigen uitzendingen, zoals verwoord in de kabsatrichtlijn.

7.4. Rechtstreekse vordering bij de kabelmaatschappijen (art. XI.225, § 4)

Het voorontwerp voorziet dat de vennootschappen voor het beheer van de rechten het recht op vergoeding rechtstreeks bij de kabelmaatschappijen kunnen vorderen.

Bepaalde vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van auteurs en van uitvoerende kunstenaars vinden deze bepaling een belangrijke verbetering voor hun rechthebbenden, daar ze hierdoor, onafhankelijk van de beheersvennootschappen van producenten, het recht op vergoeding voor hun leden rechtstreeks van de gebruikers zullen kunnen eisen.

De vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van producenten van audiovisuele werken stellen dat het wettelijk niet verhinderd kan worden dat de collectieve beheersvennootschappen van producenten een vergoeding voor rechten, die zich in hun repertoire bevinden, zou opeisen. De contractuele vrijheid zou door de wetgever moeten gegarandeerd worden.

De omroeporganisaties merken echter op dat een dienstenverdelers bepaalde omroepen verplicht om zgn. "All Rights Included (ARI)" overeenkomsten te sluiten. Bepaalde vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van auteurs en uitvoerende kunstenaars stellen zich de vraag hoe omroeporganisaties ARI-overeenkomsten zullen kunnen sluiten, indien ze niet alle rechten bezitten.

Bepaalde vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van auteurs stellen voor om het woord "kan" te vervangen door "wordt", teneinde de discussie te vermijden over wie de kabelrechten dient te betalen (omroeporganisatie of kabelexploitant).

7.5. Register overeenkomsten kabeldoorgifte (art. XI.226)

Het voorontwerp bepaalt dat de Dienst Regulering een register zal opstellen over het bestaan van overeenkomsten die de doorgifte via de kabel toestaan. De doelstelling van de wetgever is om transparantie in de sector van de kabeldoorgifte te scheppen.

Sommige vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs geven toe dat er al jarenlang een transparantie m.b.t. de kabelrechten wordt gevraagd aan de operatoren, die dit weigeren. Het opstellen van een register is een bepaling die tegemoet komt aan het algemeen belang. Zij verwijzen naar een debat dat hierover al plaats heeft gehad in het Vlaams Parlement.

Vertegenwoordigers van kabelmaatschappijen en vertegenwoordigers van omroeporganisaties stellen zich de vraag welke contracten dit register beoogt: tussen kabelmaatschappijen en beheersvennootschappen, kabelmaatschappijen en omroeporganisaties of zelfs de voorafgaande contracten over andere exclusieve rechten? Bepaalde deskundigen begrijpen niet waarom het register enkel het recht op doorgifte via de kabel dekt, vermits de overeenkomsten ook over andere rechten handelen en niet enkel het recht op doorgifte via de kabel.

Bepaalde leden (bepaalde deskundigen, bepaalde vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van auteurs, producenten, kabelmaatschappijen en omroeporganisaties) vinden dat er meer garanties moeten zijn m.b.t. de betrouwbaarheid van de overeenkomsten en de eerlijke mededinging. Zij stellen zich eveneens vragen bij de contractuele vrijheid en het recht van een overheid om zich te mengen in private contractuele relaties. Zij vragen de schrapping van deze bepaling. Andere leden delen dezelfde bezorgdheden en vragen eerder dat de invoering van deze vorm van transparantie gebeurt in een duidelijk vastgelegd kader m.b.t. de inhoud en doelstellingen ervan.

7.6. Informatie kabelmaatschappij over verschuldigde bedrag voor auteursrechten en naburige rechten (art. XI.227)

Bepaalde leden (deskundigen en vertegenwoordigers van gebruikers) stellen zich ook hier vragen bij de contractuele vrijheid en het recht van de overheid om zich te mengen in private contractuele relaties. Zij vragen de schrapping van deze bepaling.

D'autres membres soutiennent cette proposition favorisant la transparence indispensable dans ce secteur qui génère des centaines de millions d'euros.

7.7. Bemiddeling m.b.t. de kabeldoorgifte (artikel XI. 228)

De bemiddeling voorzien in de Auteurswet, wanneer er geen overeenkomst betreffende de toestemming voor doorgifte via de kabel kan worden gesloten, zal volgens het ontwerp worden waargenomen door de Dienst Regulering, ipv door de 3 bemiddelaars overeenkomstig de procedure voorzien in het Gerechtelijk Wetboek.

De Sectie auteursrecht van de Raad meent dat het schrappen van de vrije keuze van de bemiddelaars niet conform is aan de kabel- en satellietrichtlijn (93/83/EEG). Ook het ontbreken van garanties van onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de Dienst Regulering is strijdig met deze richtlijn.

Bepaalde deskundigen menen dat het feit dat de Dienst Regulering het bedrag van de kabeldoorgifte kan voorstellen, neigt naar een wettelijke licentie, wat verboden is door de kabel- en satellietrichtlijn.

Vertegenwoordigers van omroeporganisaties merken op dat het ontwerp noch de procedure, noch de wijze van aanhangig maken van het geschil regelt. Zij verwijzen naar de verzoeningsprocedure in het decreet van 26 maart 2009 van de Federatie Brussel-Wallonnië m.b.t. de audiovisuele mediadiensten.

Vele leden vragen dat de huidige bepaling van de Auteurswet wordt behouden, met de toevoeging dat vrijwillige bemiddeling ook aan de Dienst Regulering kan worden gevraagd.

7.8 Overgangsbepalingen (art. 36 en 37 WO)

Artikelen 36 en 37 van het voorontwerp bepalen dat de nieuwe bepalingen niet van toepassing zouden zijn op de lopende contracten. Vele leden stellen zich de vraag of de meeste contracten dan niet buiten het toepassingsgebied van de nieuwe bepalingen zullen vallen.

8. Vergoeding voor kopiëren voor eigen gebruik (wetsontwerp art. XI.190, 9°, XI.229, XI.233 en XI.234; Memorie van toelichting blz. 51 en 52)

De vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van auteurs en uitvoerende kunstenaars, deskundigen, gebruikers en kabelmaatschappijen hebben schriftelijke opmerkingen overgemaakt.¹⁴

Verschillende leden herinneren eraan dat de formulering van de uitzonderingen vereenvoudigd en gecoördineerd moet worden.

De leden die de organisaties van de ondernemingen vertegenwoordigen, verklaren dat in het voorontwerp van wet rekening wordt gehouden met de lessen uit het arrest Padawan (C-467/08) van het HvJ EU door in de mogelijkheid voor de Koning te voorzien om apparaten en dragers die voor beroepsdoeleinden worden gebruikt, van de vergoeding voor kopiëren voor eigen gebruik uit te sluiten. Ze benadrukken dat zij de mogelijkheid om in een vrijstelling te voorzien voor ondernemingen die de apparaten en dragers voor beroepsdoeleinden gebruiken, steunen.

Leden die de beheersvennootschappen van rechthebbenden vertegenwoordigen geven echter aan dat de voorgestelde aanpassingen aan artikel XI.233 niet allemaal conform dit arrest Padawan zijn en dat het niet aan de Koning toekomt om dit arrest om te zetten. Zij menen dat het arrest Padawan onvolledig is uitgevoerd aangezien het zou moeten worden uitgevoerd rekening houdend met het gebruik dat van de apparaten en dragers wordt gemaakt en niet met de categorieën van personen die de dragers en apparaten verkrijgen. Tot slot wijzen zij er op dat wanneer een koninklijk besluit zal worden genomen op grond van artikel XI.233 een herziening van de huidige tarieven zal moeten worden uitgevoerd aangezien bij de vastlegging ervan ook rekening wordt gehouden met het gebruik van dragers en apparaten voor beroepsdoeleinden. Zo niet zouden de rechthebbenden het professioneel gebruik van de dragers en apparaten twee keer ondergaan (voorafgaand en daarna). Sommige leden doen opmerken dat voor de vrijstelling of terugbetaling van de vergoeding voor kopiëren voor eigen gebruik omwille van het

¹⁴ Zie p. 14 en 15, 29 t.e.m. 33 bijlage.

professioneel gebruik van bepaalde apparaten of dragers, normaal gezien de toepassing van het exclusief recht zou moeten impliceren.

Het secretariaat onderstreept dat het gebruik in aanmerking wordt genomen aangezien de terugbetaling of vrijstelling zal moeten gerechtvaardigd worden door de noodzakelijke garantie dat dragers en apparaten verkregen worden door personen die dat materiaal kennelijk niet besteden aan reproducties voor eigen gebruik. Het voegt er ook aan toe dat het professioneel gebruik van bepaalde dragers en apparaten niet noodzakelijk de exploitatie van beschermde werken en prestaties impliceert.

Sommige leden die de beheersvennootschappen van rechthebbenden vertegenwoordigen, geven bovendien aan dat de commissies bedoeld in de wet van 22 mei 2005 werden afgeschaft door de wet van 31 december 2012 die werd aangenomen zonder overleg met de betrokken milieus. Zij pleiten er voor om de adviescommissies opnieuw in te stellen in de wet zelf.

Het secretariaat herinnert er aan dat zelfs indien de bepalingen betreffende het kopiëren voor eigen gebruik en reprografie in de wet van 22 mei 2005 door de wet van 31 december 2012 werden opgeheven, de adviescommissies ingesteld door de uitvoeringsbesluiten in deze besluiten blijven bestaan. Het secretariaat onderstreept bovendien dat de wet van 31 december 2012 werd aangenomen na overleg met de beheersvennootschap AUVIBEL alsook met de beheersvennootschappen die zij vertegenwoordigt.

Een lid-deskundige verwijst naar twee nieuwe arresten van het HvJ EU (C-457/11 en C-521/11). Dit lid geeft aan dat naar aanleiding van het arrest C-521/11 een samenwerkingsakkoord niet meer mogelijk zal zijn aangezien het geïnde geld zal moeten uitgekeerd worden aan de houders van de rechten die het voor culturele of sociale doeleinden kunnen bestemmen. Een samenwerkingsakkoord zal niet meer kunnen voorzien in de uitkering van een gedeelte van de vergoeding aan een overheidsinstelling teneinde ze aan sociale of culturele doeleinden toe te wijzen.

9. Beheersvennootschappen (wetsontwerp art. XI.252, XI. 258, XI. 264, XI.272 en XI.273; Memorie van toelichting p. 54 e.v)

Met betrekking tot dit onderwerp werden door meerdere leden schriftelijke opmerkingen overgemaakt, meer bepaald door beheersvennootschappen, door vertegenwoordigers van producenten, door omroeporganisaties, bedrijfsorganisaties en deskundigen¹⁵.

9.1 Algemeen

Verschillende leden geven aan dat het voorontwerp aanzienlijke wijzigingen aanbrengt inzake het beheer van rechten, terwijl enerzijds de wet van 10 december 2009 nog niet helemaal is in werking getreden¹⁶, en anderzijds momenteel een Europese richtlijn inzake collectief beheer besproken wordt waarvan de tekst nog niet definitief werd aanvaard. Een wetgevende tussenkomst achten zij daarom prematuur en niet bevorderlijk voor de rechtszekerheid.

¹⁵ zie p. 33 e.v. van de bijlage.

¹⁶ In verband met de inwerkingtreding wordt door het Secretariaat van de Raad gepreciseerd dat de Koning voor elke bepaling van de Code de inwerkingtreding zal bepalen (art. 43 voorontwerp).

Hierna worden per onderwerp de voornaamste opmerkingen weergegeven.

9.2. Artikel XI.252: regels van tarifiering, inning en verdeling: bekendmaking op website en kostenpercentage voor diensten van beheer

Vereenvoudigd gezegd voorziet het voorontwerp dat de beheersvennootschappen hun tarifierings-, innings en verdelingsregels, alsook haar kostenpercentage moeten bekendmaken op hun website. In principe mag het kostenpercentage maximum 15% bedragen. Als de beheersvennootschap een hoger percentage heeft, moet zij dit motiveren in haar jaarverslag.

In verband met *de bekendmaking op de website* worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- verschillende beheersvennootschappen, een omroeporganisatie en de vertegenwoordiger van een bedrijfsorganisatie staan positief ten aanzien van het principe van bekendmaking van het kostenpercentage op de website. Wel geven sommigen aan dat het definitieve kostenpercentage vaak pas in het jaar X+1 bekend is bij goedkeuring door de algemene vergadering. Aldus zou moeten duidelijk aangegeven worden of het om voorlopige of definitieve percentages gaat.

- een beheersvennootschap geeft aan dat het kostenpercentage een belangrijk concurrentieel element vormt dat deel uitmaakt van de strategie van beheersvennootschappen. Deze beheersvennootschap geeft aan dat een wettelijk plafond aan kosten naar haar oordeel:

- 1) een onterechte inmenging in het beheer van een privaat bedrijf is;
- 2) behoort tot het vennootschapsrecht (een wet die niet onder het toezicht van de Controledienst valt);
- 3) kosten/investeringen steeds vermeld worden in het jaarverslag en waarvoor vennoten décharge verlenen;
- 4) het voorontwerp van KB in uitvoering van de wet van 10 december 2009 voorziet in belangrijke performantieindicatoren die aan de Controledienst voldoende garanties bieden. Deze beheersvennootschap wil deze bepaling schrappen. In dezelfde lijn geeft een andere vennootschap aan het nut niet in te zin van dergelijke bepaling, en dat een cijfer zonder verdere toelichting een vertekend beeld geeft en dus niet transparant is.

In verband met *het kostenpercentage* worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- de meeste beheersvennootschappen en rechthebbenden geven aan dat elke beheersvennootschap per definitie een zo laag mogelijk kostenpercentage nastreeft, en dat hierop ook toegezien wordt door de algemene vergadering van de leden;

- het percentage van 15% is te stringent vastgesteld en scheert bovendien alle beheersvennootschappen over dezelfde kam, terwijl er significante en objectieve verschillen zijn tussen de beheersvennootschappen. In dit verband merkt een beheersvennootschap op dat de Koning effectief gebruik moet maken van de mogelijkheid die in het artikel voorzien wordt om een, in functie van objectieve en niet-discriminatoire criteria, aangepast percentage op te leggen. Het percentage van 15% zou overeenkomen met het gemiddelde kostenpercentage van de beheersvennootschappen, gewogen in functie van het bedrag aan geïnde rechten. Een beheersvennootschap van auteurs geeft in dit verband aan dat dit naar haar oordeel geen pertinent criterium is, dat eerder rekening moet gehouden worden met

de structuur van de beheersvennootschap, en meer bepaald het aantal rechthebbenden waaronder een bepaald bedrag moet verdeeld worden. Deze beheersvennootschap geeft aan dat op zijn minst een onderscheid zou moeten gemaakt worden tussen overkoepelende beheersvennootschappen en andere beheersvennootschappen, en stelt in het algemeen een andere methodologie voor¹⁷.

- in het algemeen is 15% vrij laag, gelet op de extra diensten die beheersvennootschappen vaak leveren, zoals bijvoorbeeld juridische bijstand en begeleiding, promotie van het repertoire, ... Een te laag percentage zou bovendien kunnen beletten dat investeringen worden gedaan die de performantie ten goede komen en dus contraproductief werken.

9.3. Artikel XI.253, § 2 : uniek platform

In verband met het uniek platform worden door talrijke beheersvennootschappen en rechthebbenden *principiële bedenkingen* geformuleerd bij het feit dat via dit uniek platform zowel exclusieve rechten als vergoedingsrechten/wettelijke licenties zouden geïnd worden. Bij exclusieve rechten bepalen de rechthebbenden immers vrij of zij al dan niet toestemming geven tot het gebruik, en welke vergoeding zij desgevallend hiervoor aanrekenen. Door dit uniek platform wordt volgens sommigen afbreuk gedaan aan het exclusief karakter van het recht, en kan het uniek platform niet opgelegd worden voor exclusieve rechten. Ook indien de plicht tot samenwerking beperkt zou blijven tot verschillende beheersvennootschappen die exclusieve rechten beheren, stellen sommigen de vraag of dit verzoenbaar is met de Europese regels ivm de mededinging en de vrijheid van vereniging.

Verschillende rechthebbenden hebben ook grote bedenkingen bij *de praktische haalbaarheid* van de opgelegde verplichtingen. Een vertegenwoordiger van de producenten merkt op dat de oprichting van het uniek platform een titanenwerk is, waarbij gemeenschappelijke tarifieringsparameters zouden moeten opgesteld worden, en de nodige informatica zou moeten worden uitgewerkt, wat sowieso niet realistisch is tegen 1/1/2015.

Wat het toepassingsveld van het uniek platform betreft, vindt binnen de Raad een discussie plaats in verband met *de notie 'openbare uitvoering'* van fonogrammen en van eerste vastleggingen van films in lid 4. De vraag wordt gesteld of bijvoorbeeld ook de uitzending door omroeporganisaties van TV-programma's, en de vertoning in bioscopen geïndiceerd wordt. Voor dat soort situaties vinden immers omvangrijke en intense onderhandelingen tussen professionelen plaats waarbij de administratieve last van b.v. verschillende facturen minder belangrijk is. Het secretariaat geeft aan dat het voorontwerp niet de bedoeling heeft om dergelijke situaties (uitzending door omroeporganisaties of vertoning in bioscopen) te viseren, en dat de tekst zal moeten aangepast worden om dit te verduidelijken.

De Vlaamse omroepen geven in hun schriftelijke bemerkingen aan dat zij in principe voorstander zijn van één uniek loket voor het rechtenbeheer om niet-transparante tariefverhogingen en dubbele inningen (wegens onduidelijkheid over het repertoire) te vermijden; ze hebben wel bedenkingen bij de praktische uitwerking van dit uniek loket, o.a. in verband met de tariefbepaling van exclusieve rechten.

¹⁷ Zie bijlage p. 35-36.

De vertegenwoordigers van bedrijfsorganisaties geven aan dat zij de voorstellen i.v.m. het uniek platform en de administratieve vereenvoudiging volledig steunen.

9.4. Artikel XI.253, §3 : verhoging rechten bij niet-aangifte of niet leveren van informatie

Deze bepaling voorziet dat de Koning kan bepalen welke verhogingen van toepasselijke rechten verschuldigd zijn wanneer een gebruiker de beschermde werken niet aangeeft, dit teneinde het 'schadevergoedend karakter' van die verhogingen te garanderen.

Verschillende beheersvennootschappen stellen voor deze bepaling te schrappen, in hoofdzaak omdat het aan de hoven en rechtbanken moet overgelaten worden om te bepalen of een schadevergoeding al dan niet disproportioneel is en derhalve geen louter schadevergoedend karakter meer heeft. Een vertegenwoordiger van de producenten geeft in dit verband aan dat de artikelen 1226 en 1231 B.W. reeds een regeling inzake strafbedingen bevatten. Ook verschillende deskundigen merken op dat deze bepaling strijdig lijkt met het principe van de scheiding der machten, aangezien aan de Koning de bevoegdheid wordt gegeven om zich te mengen in een bevoegdheid van de rechterlijke macht. Deze deskundigen verwijzen ook naar artikel 13 van richtlijn 2004/48 dat aan de gerechtelijke autoriteiten de bevoegdheid en taak toekent om de schadevergoeding te bepalen. Een vertegenwoordiger van een bedrijfsorganisatie geeft aan dat zij als vertegenwoordigers van de gebruikers er voorstander van zijn dat disproportionele boetes kunnen ingeperkt worden.

Een lid suggereert om via een controle van de innings- en tarifieringsregels toezicht uit te oefenen op het schadevergoedend karakter van verhogingen. Bij deze suggestie kan worden opgemerkt, dat dit veronderstelt dat dergelijke verhogingen opgenomen zijn in de innings- of tarifieringsregels van de beheersvennootschappen, wat in de praktijk niet altijd het geval is. Tevens is het zo dat voor sommige (vergoedings)rechten de bedragen en innings- en verdelingsregels vastgelegd worden door de wet of een KB.

Un membre représentant les producteurs indique qu'il existe dans le Code civil des dispositions encadrant les clauses pénales et garantissant leur caractère indemnitaire.

Uit de discussie binnen de Raad is gebleken dat talrijke leden voorstander zijn om deze bepaling te schrappen. Tevens zou in de memorie van toelichting moeten worden aangegeven dat de verhogingen bij niet-aangifte of niet-leveren van informatie moeten opgenomen worden in de innings- of verdelingsregels van de beheersvennootschap.

9.5. Artikel XI.258 : klachtenprocedure bij beheersvennootschappen

Krachtens deze bepaling dienen de beheersvennootschappen "efficiënte en snelle procedures ter beschikking te stellen voor het behandelen van klachten" van individuele gebruikers. Daarbij dient de beheersvennootschap al het mogelijke te doen om "duidelijke, ter zake doende en voldoening gevende antwoorden te bieden".

In het algemeen merken verschillende beheersvennootschappen op dat zij de klachten reeds behandelen, en dat het oprichten van een formele klachtenprocedure een verhoging van de kosten met

zich zal meebrengen, terwijl anderzijds het kostenpercentage geplafonneerd wordt. Volgens een van hen zal een klachtenprocedure aanleiding geven tot automatische indiening van klachten, wanneer gebruikers aangesproken worden door de beheersvennootschappen voor inbreuken. Anderzijds geeft een bedrijfsorganisatie aan voorstander te zijn van een gemotiveerde klachtenprocedure, aangezien volgens hen klachten van gebruikers/vergoedingsplichtigen vaak onvoldoende ernstig genomen en soms willekeurig behandeld worden. Meerdere deskundigen geven aan dat beheersvennootschappen niet over de vereiste onafhankelijkheid en partijdigheid beschikken om klachten met gebruikers te behandelen.

Ook worden enkele technische opmerkingen en suggesties gemaakt. Zo wordt opgemerkt dat de noties “duidelijke, ter zake doende en voldoening gevende antwoorden” zeer vaag zijn en aanleiding zullen geven tot oeverloze discussies. Een antwoord zal een gebruiker trouwens vaak pas “voldoening geven” indien en voor zover hij in het gelijk wordt gesteld. Derhalve zou de notie “voldoening gevend” best geschrapt worden. Tevens wordt gesuggereerd om het begrip “klacht” te verduidelijken, bijvoorbeeld in de memorie van toelichting, en om te verduidelijken dat de klachtenprocedure enkel kan aangewend worden in gevallen waar de beheersvennootschap betrokken is, en bijvoorbeeld niet bij individuele handelingen die rechtstreeks tussen rechthebbenden en gebruikers worden gesteld. Aldus zou de eerste zin van art. XI.258 § 1 moeten worden aangevuld als volgt: “ *...tegen individuele handelingen van beheer van auteursrechten en naburige rechten door de betrokken beheersvennootschap*”.

9.6. Artikel XI.264 : onverdeelbare rechten

Het secretariaat verduidelijkt dat dit artikel handelt over rechten die door beheersvennootschappen geïnd worden, en die niet kunnen toegewezen worden (aan individuele rechthebbenden). Deze rechten moeten verdeeld worden onder “rechthebbenden van de betrokken categorie”. Het voorontwerp bepaalt dat de Koning het begrip ‘betrokken categorie’ nader kan bepalen, en dat de lasten van de beheersvennootschap niet op disproportionele wijze kunnen aangerekend worden op deze sommen.

Verschillende vertegenwoordigers van beheersvennootschappen geven aan dat de bevoegdheid om categorieën van rechthebbenden te bepalen, en de kosten toe te wijzen, uitsluitend aan de beheersvennootschap toekomt, en dat de voorgestelde maatregel een overdreven inmenging is in het bestuur van de beheersvennootschap.

9.7. Artikel XI.272 en XI.273 : Relatie beheersvennootschappen & gebruikers

Het secretariaat licht toe dat deze artikelen bepalen dat, enerzijds, beheersvennootschappen en gebruikers te goeder trouw moeten onderhandelen en, anderzijds, de gebruikers binnen een zo kort mogelijke termijn informatie over de gebruikte werken moeten verschaffen, informatie waarrond de Koning nadere regels kan bepalen.

Op algemene wijze geeft een beheersvennootschap aan dat deze bepaling een belangrijke verbetering is ten opzichte van de huidige regelgeving, terwijl een andere beheersvennootschap met een verwijzing naar de vrijheid van ondernemen alsook naar de contractuele vrijheid, en controle door de hoven en rechtbanken, voorstelt om dit artikel te schrappen.

De omroeporganisaties geven aan dat er niet alleen voor de gebruikers, maar ook voor de beheersvennootschappen een plicht zou moeten bestaan om tijdens de uitvoering van het contract alle

informatie aan de gebruikers over te maken met betrekking tot bv. haar leden en de werken waarvoor zij rechten en vergoedingen claimen. Tevens vragen de Vlaamse omroepen om, aansluitend bij artikel 15 van het voorstel van richtlijn inzake collectief beheer, te bepalen dat de tarieven in de licentieovereenkomsten gesloten tussen gebruikers en beheersvennootschappen in verhouding moeten staan tot de economische waarde van de rechten op het betrokken repertoire. Hierbij kan evenwel opgemerkt worden dat deze voorwaarde op Europees vlak onder discussie ligt, en dus niet vaststaat.

10. Transparantie van het auteursrecht en de naburige rechten (wetsontwerp art. XI.274 t.e.m. XI.288; Memorie van toelichting blz. 63 ev.)¹⁸

In afdeling I van hoofdstuk 10 wordt voorgesteld om een nieuw hoofdstuk 10 in te voegen met als titel “Transparantie van het auteursrecht en de naburige rechten”. Dit hoofdstuk omvat hoofdzakelijk bepalingen betreffende de Dienst Regulering van het auteursrecht en de naburige rechten, de Controledienst van de beheersvennootschappen en de economische analyse van het auteursrecht en de naburige rechten.

10.1. Dienst Regulering van het auteursrecht en de naburige rechten

- De Dienst Regulering van het auteursrecht en de naburige rechten waarvan de oprichting wordt voorgesteld, heeft hoofdzakelijk drie opdrachten.

De controleopdracht bestaat erin erover te waken dat de innings-, tarifierings-, en verdelingsregels van de beheersvennootschappen billijk en niet discriminatoir zijn (artikel XI. 275). Bij vaststelling van het niet-nakomen van deze verplichting, kan de Dienst Regulering bindende beslissingen nemen en een administratieve geldboete opleggen (artikel XV. 68/3). Een beroep tegen de beslissingen van de Dienst Regulering, genomen in het kader van zijn controleopdracht, valt onder de uitsluitende bevoegdheid van het hof van beroep te Brussel (artikel XV. 68/4, §3).

Uit hoofde van zijn adviesopdrachten kan de Dienst Regulering onder meer gemotiveerde adviezen verstrekken betreffende de valorisatie van het auteursrecht en de naburige rechten en onderzoek verrichten en studies uitvoeren betreffende de waarde van het auteursrecht en de naburige rechten, met inbegrip van de marktanalyses; (artikel XI. 277).

Uit hoofde van zijn bemiddelingsopdracht tot slot is de Dienst Regulering bevoegd om de verzoeken om bemiddeling in verband met geschillen te behandelen rond de toepassing van de bepalingen betreffende het auteursrecht.

- In het algemeen menen de leden dat de doorzichtigheid van de reglementering en de valorisatie van het auteursrecht ten aanzien van alle betrokken milieus *een legitieme doelstelling is*. Een aantal leden die de gebruikers vertegenwoordigen menen dat de Dienst Regulering door zijn verschillende opdrachten een positieve rol kan spelen in de bepaling van een billijke vergoeding onder de verschillende betrokken actoren. Niettemin hebben heel wat leden deskundigen of leden die de beheersvennootschappen van rechthebbenden vertegenwoordigen omwille van de hieronder beschreven redenen vragen bij de

¹⁸ Zie bijlage p. 49 ev.

grondwettigheid, de evenredigheid en de kosten van de maatregelen die voorgesteld worden om deze doelstelling te bereiken.

- Verschillende leden (deskundigen of vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van rechthebbenden) zijn van oordeel dat de controleopdrachten van de Dienst Regulering tot een *onevenredige beperking van de uitoefening van de exclusieve rechten* beheerd door de beheersvennootschappen en dus van de vrijheid van vereniging en van de contractuele vrijheid zullen leiden. Ze onderstrepen in dat verband dat de Dienst Regulering zijn beoordeling van de billijkheid van de tarieven die door de beheersvennootschappen van de rechten werden vastgelegd of overeengekomen, in de plaats kan stellen van de beoordeling van de beheersvennootschappen, en deze kan bestraffen met zeer zware administratieve geldboetes die kunnen oplopen tot 2.000.000€. Volgens sommige leden zal dat neerkomen op het geval per geval opleggen van dwanglicenties.

Zij geven bovendien aan dat de beoordelingsbevoegdheid van de Dienst Regulering niet door duidelijke criteria zal omkaderd zijn. De beoordeling van de billijkheid riskeert dus een willekeurige beoordeling te zijn. Kortom, de valorisatie van het auteursrecht in een gegeven specifiek geval zal afhangen van een groot aantal parameters zoals het aanbod van en de vraag naar beschermde werken, de faam van het werk, de beoogde exploitatiewijze, het doelpubliek, de potentiële ontvangsten van de exploitatie, enz. Sommige leden hebben ook vragen bij de manier waarop de Dienst Regulering de economische waarde van het moreel recht van de auteurs en van de uitvoerende kunstenaars gaat bepalen.

Zij besluiten met de overweging dat de wettelijke bepalingen in voorontwerp betreffende de controleopdrachten van de Dienst Regulering de rechten van verdediging niet voldoende garanderen, onder meer rekening houdend met de ernst van de administratieve geldboetes die kunnen worden uitgesproken.

- Sommige leden van de raad hebben vragen bij de *grondwettelijkheid van de controleopdrachten* toevertrouwd aan de Dienst Regulering. Zij menen in dat verband dat de geschillen met betrekking tot de uitoefening van de auteursrechten en de naburige rechten geschillen zijn die betrekking hebben op de burgerlijke rechten en in dat opzicht tot de uitsluitende bevoegdheid van de Hoven en Rechtbanken behoren, overeenkomstig artikel 144 van de grondwet. Diezelfde leden geven aan dat volgens hen, de controleopdracht gelet op de draagwijdte en de doelstelling ervan een jurisdictionele bevoegdheid vormt. Zij menen ook dat door enkel in een beroep bij het Hof van Beroep te Brussel te voorzien de beschikking in voorontwerp de rechtzoekenden een graad van gerechtelijk beroep ontnemt.

Bovendien zou in geval van misbruik van machtspositie door een beheersvennootschap, die onbillijke of discriminerende tarieven zou vastleggen, de wet op de bescherming van de economische mededinging van toepassing zijn.

- Sommige leden voegen eraan toe dat de *controleopdrachten enkel op de beheersvennootschappen gericht zijn* en een leemte vertonen in die zin dat ze de exploitanten van beschermde werken die eveneens bijdragen tot de bepaling van de economische waarde van het auteursrecht niet dekken.

Zij benadrukken bovendien dat de toepassing van een dergelijke administratieve controle die beperkt is tot het auteursrecht en de naburige rechten, in tegenstelling met de andere industriële eigendomsrechten,

een discriminatie zou kunnen doen ontstaan tussen categorieën van operatoren die deelnemen aan de kenniseconomie.

- Verschillende leden hebben vragen bij de *relatie die tussen de Dienst Regulering en de Controledienst* van de beheersvennootschappen zal bestaan. Zij menen dat die niet duidelijk geregeld is en dat er een overlapping zou kunnen ontstaan en dus een conflict op het vlak van de bevoegdheden.

- Deze leden zijn ook van mening dat, in tegenstelling tot wat er in de memorie van toelichting wordt aangegeven, de oprichting van een nieuwe administratieve dienst met zulke uitgebreide bevoegdheden, een niet te verwaarlozen *budgettaire impact* zal hebben. Bovendien zal die budgettaire impact alleen door de beheersvennootschappen moeten worden gefinancierd, terwijl de Dienst Regulering bevoegdheden zal hebben die verder dan de sector van het collectief beheer (advies- en bemiddelingsopdracht) reikt. Zij geven aan dat in die omstandigheden het aantal contractuele relaties, dat onder de Belgische wetgeving wordt gesloten, zal afnemen.

Tenslotte geven de vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen aan dat zij de Controledienst van de beheersvennootschappen al financieren. Een bijkomende financiële bijdrage zal het bedrag van hun uitbatingskosten verhogen en dus het bedrag van de aan de houders van de rechten verdeelde rechten verminderen.

- Wat de *bemiddelingsopdrachten* van de Dienst Regulering betreft, heeft een groot aantal leden (deskundigen, vertegenwoordigers van de beheersvennootschappen van de rechthebbenden en omroeporganisaties) vragen bij de *waarborgen inzake onafhankelijkheid en vertrouwelijkheid* die de Dienst Regulering zal bieden.

Eenzijds zal dezelfde dienst zowel met een controle-opdracht als met een bemiddelingsopdracht belast worden. Een beheersvennootschap die het voorwerp is van een controleopdracht zal niet erg geneigd zijn om een bemiddelingsaanvraag bij de Dienst Regulering in te dienen. Het zou op z'n minst gepast zijn om in afzonderlijke entiteiten te voorzien.

Anderzijds voorziet het voorontwerp niet in een verplichting tot beroepsgeheim voor personen die binnen de Dienst Regulering zullen werken, wat als een grote leemte wordt ervaren. Tenslotte benadrukken de leden dat het voorontwerp van wet geen enkele voorwaarde bepaalt betreffende de beroepsbekwaamheden die van de personen die de opdrachten binnen de Dienst Regulering zullen uitoefenen, vereist worden.

Sommige leden zijn ook bezorgd over het feit dat de Dienst Regulering, in het kader van zijn bemiddelingsopdrachten, een aanbeveling ten aanzien van de partijen kan formuleren, in het geval dat geen minnelijke schikking kan worden getroffen. Volgens hen bestaat het risico dat deze aanbeveling door één van de partijen wordt aangewend in de voortzetting van de contractuele onderhandelingen of in het kader van gerechtelijke procedures.

- Om te besluiten, zijn verschillende leden van mening dat de bepalingen van het voorontwerp van wet omtrent de Dienst Regulering, de bepalingen zijn die de meeste vragen oproepen en die het voorwerp zouden moeten zijn van een grondige analyse door de Raad, onder meer in het licht van het advies van de Raad van State.

10.2. Controledienst van de beheersvennootschappen

Afdeling II van hoofdstuk X betreft de Controledienst van de beheersvennootschappen (artikel XI. 279 tot XI. 283). Ze omvat hoofdzakelijk de wettelijke bepalingen van de wet van 10 december 2009 wat het statuut van en de controle op de vennootschappen voor het beheer van de rechten betreft.

Enkele leden hebben aangegeven dat de referenties aan de artikelen van Boek XV omvat in artikel XI. 279, §5 niet correct zijn en de controle uitgeoefend op de beheersvennootschappen onbruikbaar zouden maken. De referenties moeten dus rechtgezet worden in overeenstemming met artikel 76, §1, van de wet betreffende het auteursrecht.

10.3. Economische analyse van het auteursrecht

Afdeling III van hoofdstuk X bepaalt dat de FOD Economie belast is met het verzamelen, verwerken en analyseren van statistische gegevens betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, met het observeren en analyseren van de markt van het auteursrecht en de naburige rechten, met het uitvoeren van economische analyses en het uitbrengen van adviezen aan de minister in het kader van zijn opdracht tot het analyseren van het economisch belang van het auteursrecht en de naburige rechten. De FOD Economie kan deze taak alleen uitvoeren of ze toevertrouwen aan een derde die alle waarborgen inzake onafhankelijkheid en objectiviteit biedt. De FOD Economie of de derde die hij aanduidt, kan aan publiekrechtelijke en privaatrechtelijke natuurlijke personen en rechtspersonen ambtshalve alle nuttige informatie vragen voor de uitvoering van de taken. Niet-mededeling van de gevraagde informatie kan bestraft worden met een administratieve geldboete (art. XI.284 en XI.285).

Leden die de gebruikers vertegenwoordigen verheugen zich erover dat uitdrukkelijk bepaald is dat de FOD Economie verschillende economische studies en analyses zal uitvoeren om de economische waarde van het auteursrecht te objectiveren.

Andere leden die de beheersvennootschappen van rechthebbenden vertegenwoordigen, menen dat bepalingen die erin voorzien dat een overheidsinstantie economische studies uitvoert, geen normatieve draagwijdte hebben.

Zij menen eveneens dat het omwille van de fragmentering van de repertoires en het directe beheer van de rechten op Belgisch grondgebied door houders die in het buitenland gevestigd zijn, moeilijk zal zijn om betrouwbare economische studies uit te voeren.

Verschillende leden menen dat de ontworpen bepalingen betreffende de uitvoering van economische studies *buiten verhouding* zijn in die zin dat ze de FOD Economie toegang geven tot alle contracten die uit hoofde van het auteursrecht door iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon worden gesloten. Bovendien kan dergelijke opdracht tot inzameling en analyse van contracten die beroepsgeheimen bevatten, worden toevertrouwd aan een derde.

Zij betreuren in dat verband dat noch in hoofde van de ambtenaren van de FOD Economie, noch in hoofde van een derde die voor de FOD optreedt, voorzien is in een verplichting tot beroepsgeheim.

Sommige leden benadrukken dat het resultaat van deze economische studies systematisch zou moeten worden bekendgemaakt.

10.4. Financiering van de opdrachten van de FOD Economie inzake transparantie van het auteursrecht en de naburige rechten

Het voorontwerp van wet bepaalt dat een organiek fonds wordt opgericht voor de transparantie van het auteursrecht en de naburige rechten. Om het in paragraaf 1 beoogde fonds te spijzen, is elke beheersvennootschap verplicht om een jaarlijkse bijdrage te betalen.

Verschillende leden (deskundigen en vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van rechthebbenden) menen dat het *buiten verhouding* is om enkel en alleen de beheersvennootschappen te belasten met de financiering van alle opdrachten met betrekking tot de transparantie van het auteursrecht en de naburige rechten, die de wet aan de FOD toevertrouwt. Verschillende van deze opdrachten (opdrachten inzake bemiddeling en inzake economische analyse) overschrijden immers de sector van het collectief beheer. Zij geven bovendien aan dat in tegenstelling tot wat vermeld wordt in de memorie van toelichting, de nieuwe opdrachten die aan de FOD zijn toevertrouwd naar alle waarschijnlijkheid een niet te verwaarlozen budgettaire impact zullen hebben, rekening houdend met het aantal en de omvang van de nieuwe taken die hem zijn toevertrouwd.

Gerechtigde aspecten van de bescherming van intellectuele eigendomsrechten **(wetsontwerp art. XI.337 t.e.m. XI.342; Memorie van toelichting p.76 ev.)¹⁹**

In art. XI.337 wordt voorgesteld de bevoegdheid betreffende de nationale octrooien te centraliseren bij de rechtbank van koophandel te Brussel.

De sectie industriële eigendom verwijst hierbij naar haar eerdere adviezen waar de Raad voor de Intellectuele eigendom verzocht om dergelijke centralisatie, mits deze gekoppeld wordt aan een mobiliteit van de rechters tussen de rechtsgebieden. De grotere mobiliteit zou erin bestaan om mogelijk te maken dat magistraten van het rechtsgebied van een bepaald hof van beroep, kunnen zetelen in de rechtbank van een rechtsgebied van een ander hof van beroep waar de geschillen inzake intellectuele eigendom geconcentreerd zijn (cfr. Advies van 5 mei 2006 van de Raad voor de Intellectuele Eigendom, p. 42 tot 46, zoals herbevestigd tijdens de Raad Intellectuele Eigendom, sectie industriële eigendom van 28 maart 2013).

De sectie industriële eigendom herhaalt dan ook haar wens dat dergelijke centralisatie dient gekoppeld te worden aan een hogere mobiliteit van de rechters. Wanneer deze koppeling niet mogelijk is, zijn een aantal leden van de sectie industriële eigendom van mening dat in dat geval de centralisatie van de

¹⁹ Zie bijlage p. 62.

octrooigeschillen voor de rechtbank van koophandel te Brussel uit het ontwerpboek moet worden geschrapt.

Deze leden van de sectie industriële eigendom verwijzen hierbij naar de volgende argumenten:

- Het risico bij een centralisatie van de octrooigeschillen voor de rechtbank te Brussel, is dat de rechtbank van Brussel- wegens hun weinige ervaring in octroozaken, snel verzadigd zal geraken. Dit zou een grote gerechtelijke achterstand in octrooidossiers kunnen veroorzaken;
- Momenteel zijn een aantal rechters binnen de 4 andere bevoegde rechtbanken (Antwerpen, Gent, Luik en Bergen) zich aan het specialiseren in het octrooirecht. Het zou jammer zijn dat de rechters uit deze arrondissementen, hun ervaring niet meer kunnen inzetten voor octroozaken;
- Door het aantal rechters te beperken die bevoegd zijn met betrekking tot octrooien, zullen er ook minder rechters zijn die deel kunnen uitmaken van de pool van rechters bij het eengemaakt octrooigerecht.
- Het zou tenslotte betreurenswaardig zijn dat de Belgische rechters uit de Europese pool van rechters, hun ervaring niet meer kunnen inzetten in nationale octroozaken.
- De impact van het eengemaakt octrooigerecht op het aantal nationale octroozaken, kan momenteel niet ingeschat worden (het is vb. mogelijk dat bepaalde sectoren in een beginstadium meer nationale octrooien zullen aanvragen).

Andere leden, en onder meer het VBO, zijn in tegendeel van mening dat zelfs zonder de gewenste mobiliteit, wat spijtig zou zijn, de huidige situatie van de Rechtbank van Koophandel te Brussel niet hoeft te worden beschouwd als een definitieve hinderpaal voor de centralisatie die zich opdringt. Zonder deze centralisatie, zal België achteruitlopen op de door de ondernemingen gewenste tendens tot specialisatie van de rechters, wat ook op internationaal niveau in opmars is.

C. Boek XV – RECHTSHANDHAVING

(art. 4 t.e.m. 23 wetsontwerp; Memorie van toelichting p. 77 ev.)²⁰

Gezien de verschillende bevoegdheden van de handhavingsautoriteiten met betrekking tot economisch recht, in een Boek XV werd opgenomen, is de structuur van de bepalingen van de huidige wet van 15 mei 2007 volledig aangepast aan de structuur van het gemene Boek XV.

Inhoudelijk zijn er weinig wijzigingen te noteren, behoudens deze die verband houden met:

- het niveau van de sancties (cfr. art. XV.70);
- Een aantal nieuwe bepalingen in verband met het auteursrecht
 - o administratieve geldboetes die kunnen worden opgelegd door de Dienst Regulering, evenals de beroepen tegen deze administratieve boetes bij het Hof van Beroep te Brussel (art.XV.68/2 tot XV.68/5);
 - o en de waarschuwingsprocedure die door de Dienst Regulering kan gevolgd worden (art. XV.31/2).

²⁰ Zie bijlage p. 62 ev.

De opmerkingen met betrekking tot deze artikelen wordt besproken bij het deel auteursrecht (punt 12; transparantie van auteursrecht en naburige rechten).

De structuur van Boek XV was geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen van de sectie industriële eigendom. In de sectie auteursrecht betreurt een vertegenwoordiger van de beheersvennootschappen van auteurs dat de wetten m.b.t. de intellectuele eigendom versnipperd werden over verschillende boeken.

Het niveau van de sancties gaf geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen van de sectie industriële eigendom. In de sectie auteursrecht geven sommige vertegenwoordigers van beheersvennootschappen van auteurs aan dat de sancties die aan een beheersvennootschap kunnen worden opgelegd, vrij hoog zijn.